

INTERVJU S SEKRETARJEM OBČINSKEGA KOMITEJA ZK MIROM HEGLERJEM

Kako so potekale in katere probleme so odprle letne konference osnovnih organizacij ZK?

Razlika je predvsem v boljših pripravah, izčrpnosti poročil in konkretnostih ter pestrejših razpravah. K temu pa je pripomoglo predvsem pismo Izvršnega komiteja, govor maršala Tita v Splitu in IV. plenum, pa tudi zaključki lanske občinske konference ZK.

Komunisti v proizvodnih osnovnih organizacijah so temeljiteje analizirali zlasti proizvodne naloge in osvojili načelo, da je nujno še povečati proizvodnost in produktivnost. Dalje so razpravljali predvsem še o delitvi dohodka, notranjih odnosih in

krepitvi organov delavskega samoupravljanja.

Terenske osnovne organizacije pa še niso popolnoma našle prave vsebine dela. Nekatere celo životarijo, ker se v novih metodah dela še niso znašle. Ponekod posegajo te osnovne organizacije celo na področje družbenih organov samoupravljanja.

Katere glavne misli, ugotovitve in probleme bosta zajela poročilo in referat?

Zajela bosta predvsem naloge komunistov na področju gospodarstva, izobraževanje komunistov, enotnost njihovih akcij, kadrovska vprašanja ZK in drugo.

Referat poudarja, da se položaj v gospodarskih organizacijah, kjer so komunisti takoj v prvih mesecih analizirali stanje in sprejeli ustrezne ukrepe, znatno izboljšuje. Nasprotno pa, kjer ni bilo intervencije zavestnih političnih sil, se položaj ni spreminjal ali pa se je celo poslabšal. Naše gospodarstvo ima še precej skritih rezerv, ki jih bodo morali komunisti najti.

Sestanki osnovnih organizacij ZK morajo dobiti novo obliko, ki naj bo odraz večje idejne razgledanosti in enotnosti komunistov. Na sestanke proizvodnih osnovnih organizacij naj bi vabili tudi ostale proizvajalce in člane kolektiva, ki niso člani ZK. Taka oblika dela bo dala našim sestankom kvalitetnejše obeležje. Komunisti bodo prišli nanje bolj pripravljeni, razprava pa bo zajela širši krog proizvajalcev, s čimer bodo omogočene hitrejši in enotnejše akcije celotne delovne organizacije.

Sekretar ObK ZK Miro Hegler

Posebno je prišlo do izraza na letnih konferencah kadrovske vprašanje, ki ga referat in poročilo tudi obravnavata. Nekateri dolgoletni in skoraj že profesionalni sekretarji osnovnih organizacij niso dobili namestnikov, čeprav je občinski komitej pri tem vztrajal. Zelo jasna načela rotacije namreč pa tudi zahtevajo, naj ne bo nihče večkrat član občinskega komiteja kot dve mandadni dobi. Referat tudi poudarja, da je treba pokazati več smelosti pri sprejemanju mladine v ZK.

(Konec na 2. str.)

novice

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OBČIN KOČEVJE IN RIBNICA

Leto VII. - št. 43

Kočevje 26. oktobra 1962

Cena 20 din

Aktivnost in vloga mladine

DELAVNOSTI LJUDSKE MLADINE NAŠE KOMUNE NE BI MOGLI PRAVILNO PRECENITI, ČE BI OCENJEVALI MLADINO NAŠE KOMUNE SAMO KOT ORGANIZACIJO, PRI TEM PA SI NE BI TEMELJITEJE OGLEDALI AKTIVNOSTI MLADINE PO DRUGIH DRUŽBENO-POLITIČNIH ORGANIZACIJAH IN DRUŠTVIH. MISLIM, DA BI MORALI, KADAR JE GOVORA O AKTIVNOSTI MLADINSKE ORGANIZACIJE, TO DEFINICIJO NEKOLIKO SPREMENITI. GOVORITI MORAMO O AKTIVNOSTI MLADIH. KADAR GOVORIMO O MLADIH IN NJIHOVEM UDEJSTVOVANJU, TEDAJ NAMREČ NE SMEMO OZKO GLEDATI SAMO NA TISTE, KI IMAJO KNJIŽICO, KER Z NJO ŠE NISTA DOSEŽENA ODGOVORNOST IN DELO ZA ORGANIZACIJO. S PRISTOPOM V ORGANIZACIJO MORAJO MLADI LJUDJE DOBITI ŠIRŠI POGLED NA NAŠO DRUŽBO IN ČIM VEČ ZVEDETI O NJEJ TER IZ TE ORGANIZACIJE SAMI SEBI DOLOČATI POT.

STARE METODE NE PRIDEJO VEČ V POŠTEV

Večkrat slišimo, da je mladina nezainteresirana in vprašujemo se, v čem je bistvo tega njenega nezanimanja. Stare metode zbliževanja in pridobivanja mladih ljudi ne prihajajo več v poštev, kajti nagel razvoj pri nas zahteva, da menjamo tudi metode dela z mladino. Pri izobraževanju mlade ge-

Izvečki iz referata predsednika ObK LMS Kočevje Jovana Marića

neracije moramo biti potrpežljivejši in iskati sodobnejše načine za pridobivanje mladih ljudi. Čas bi že bil, da prenehamo s predstavniškim sistemom med posameznimi organizacijami in si za-

stavimo skupne cilje, oziroma se združimo v skupno moč in premagamo vse težave. Ne smemo povzdigovati na primer dela organizacije SZDL ali sindikata, podcenjevati pa dela L.M. Potrebno je tesnejše sodelovanje med sindikati in organizacijami v istem podjetju, kajti kdo tvori v tem podjetju sindikat?

V vodstvih sindikatov imamo v naši komuni 20 mladincev, kar je v primeri z lanskim letom za nas uspeh. Je pa pri nas dosti tovarišev na odgovornih mestih, ki smat-

(Nadaljevanje na 2. str.)

Pogled na gradbišče nove pošte v Kočevju. Pod streho bo že letos, dokončno pa bo urejena verjetno do oktobra 1963

(fg)

Napredek odvisen od sposobnih kadrov

(Nadaljevanje s 1. strani)

Katera vprašanja naj bi razčistila konferenca in katere so osnovne naloge komunistov in osnovnih organizacij v sedanjem obdobju?

Ena od nalog je, najti način, kako bi pritegnili v razprave na sestankih osnovnih organizacij neposredne proizvodjavce. Letne konference so namreč pokazale, da sodelujejo v razpravah vedno isti komunisti, predvsem tisti, ki imajo neke vodilni položaji.

Komunisti naj bi se zavzemali tudi za boljše izkoriščanje proizvodnih sredstev v svoji gospodarski organizaciji, hkrati pa se morajo zavzemati za razne oblike sodelovanja in delitve dela med gospodarskimi organizacijami komune in izven nje, seveda kjer je tako sodelovanje koristno za gospodarsko organizacijo in skupnost.

Napredek proizvodnje in produktivnosti je odvisen od kvalitetnega, strokovno sposobnega in politično zdravega kadra. Komunisti v podjetjih večkrat ugotavljajo, da jim zastarela, cehovska proizvodnja ne prinaša bolj-
ših časov in se zato zavzemajo za mehanizacijo in avtomatizacijo — hkrati pa odklanjajo vsako zaposlovanje visokokvalificiranega tehničnega kadra. Vzrok je jasen: nekateri direktorji in sedanje tehnično vodstvo se boje za svoje položaje. S tem pa zavirajo gospodarski napredek komun-
e in hkrati dvig standarda vseh občanov.

Posebno pozornost bo treba v bodoče posvetiti tudi kadrovske-
mu vprašanju. V osnovnih orga-
nizacijah vedri nekaj ljudi, ki ne
zaslužijo naziva komunist. Po
drugi strani pa imamo precej
mladine, predvsem delavske, ki

bi z ozirom na svojo idejno razgledanost in ostale moralne kvalitete zaslužila, da bi jo sprejeli v ZK. Doslej je bilo kljub sprejetim sklepom čutiti mlačen odnos, nedoslednost in premajhno zavzetost za izboljšanje stanja na področju kadrovanja. Prav zaradi tega ni bilo pred zadnjimi letnimi konferencami lahko povsod izbirati novih vodstev, ki bi v nadaljnjem obdobju uspešno reševala naloge ZK. Nesmiselno in škodljivo je tudi nezaupanje

do tistih mladih kadrov, ki imajo vse politične, moralne in druge kvalitete in zdaj prvič prevzemajo odgovornejše naloge.

Komunisti se morajo v bodoče še odločneje boriti za svojo idejno enotnost. Praksa je namreč pokazala, da komunisti, ki so zastopani v raznih organih, nimajo vedno enotnih stališč. Posledice so, da nastopijo zaradi tega pri izpeljevanju raznih akcij težave in da take akcije tudi propadejo.

Aktivnost in vloga mladine

(Nadaljevanje s 1. str.)

trajo mladinsko organizacijo za nekaj, kar pač mora obstajati. Ti tovariši ne pomislijo, da je ta organizacija rezerva kadra, ki vsakodnevno prevzema odgovorne dolžnosti v gospodarskih organizacijah in je izvorna moč Zveze komunistov, te naše vodilne politično-ideološke sile.

Predsednik ObK LMS Kočevje
Jovan Marić

TUDI MLADI ZNAJO ODPRAVLJATI NAPAKE

Eden od razlogov za neaktivnost mladine je tudi to, ker njihovih predlogov ne sprejemajo in smatrajo, da so stari nezmotljivi. Mladi se često vprašujejo, zakaj bi stavljali predloge in razpravljali, če jih pa ne upoštevajo. Tudi mladi znajo najti napake in krivce, ne vztrajajo pa v tem, da bi zmagali, temveč se zadovoljijo s tem, da nek problem ugotovijo, nato pa ga prepustijo drugim v rešitev. Pri takem delu bomo morali mladi v bodoče biti vztrajnejši, da bomo dali tudi s tem svoj doprinos socialistični družbi. S povezanostjo organizacij v naši komuni bomo ustvarili možnosti za močan vpliv vseh naprednih sil pri odpravljanju negativnih pojavov, mladini pa dali priložnost, da tudi ona odpravlja svoje napake, ki nastajajo pri vsakodnevni delu. V praksi smo se prepričali, da je danes mladina sposobna mnogo napraviti, da pa ji moramo kozati pot, kajti v samoiniciativi še ni docela sposobna za krepak korak.

ODGOVORNOST MLADIH KOMUNISTOV

Podčrtati moram neodgovornost nekaterih mladih komunistov, ki so obenem člani mladinske organizacije. Pri nas je postala že navada, da mladinec, ki postane član Zveze komunistov ali funkcionar v sindikatu in SZDL, smatra delo v organizaciji, iz katere je prišel, za odvečno in jo hitro pozabi, da niti ne omenjam tistih, ki so člani Zveze komunistov, a se v društvenem življenju niti ne pojavljajo. Njihova dolžnost bi morala biti, da mlajšim pomagajo. Nujno je, da se vodstva aktivov in ostali aktivisti, člani ZKJ povežejo z osnovnimi organizacijami in od teh tovarišev zahtevajo pomoč.

Druga slabost, ki se pojavlja pri organizacijah, je ta, da vsi pričakujemo že zgrajene aktiviste. Takšnim, ki se pokažejo sposobne, nudimo vse in jih s tem kmalu zamorimo. O tem bomo morali v bodoče voditi več računa in imeti pred seboj kot cilj usposabljanje čimvečjega števila mladih ljudi za čim večjo aktivnost v vseh druž-

(Konec na 4. strani)

(Konec na 4. strani)

Od petka do petka doma in po svetu —Od petka do petka doma in po svetu —Od petka do petka

Kriza v kubansko-ameriških odnosih je dosegla tako stopnjo, da je po vsem svetu odjeknilo rožljanje orožja. Mala Kuba je že od tedaj, ko je izvojevala svojo revolucijo in ko so njeni voditelji razglasili namen, da na Kubi zgrade socializem, kamen spotike za reakcionarne kroge v ameriških državah, posebno še za politiko ZDA na njihovi polobli. ZDA so si že od vsega začetka prizadevale zrušiti Fidel Castra in njegov režim in so v ta namen uporabljale skoro vsa razpoložljiva sredstva z izjemo oboroženih sil. Izkoristile so svoj vpliv v organizaciji ameriških držav in dosegle, da je Kuba postala gospodarsko osamljena na ameriških celinah — z redkimi izjemami. Podpirale so protirevolucionarne

sovjetskim orožjem, da na svojem ozemlju postavlja raketne baze, so se zatekli k rožljanju z orožjem. Predsednik Kennedy je 21. oktobra popolno objavil po radiu in televiziji, da ZDA uvajajo »popolno zaporo nad vs o ofenzivno vojaško opremo, ki je namenjena na Kubo.« ZDA bodo odslej vse ladje, ki prevažajo ofenzivno orožje za Kubo, zavrnil, ne glede na to, čigave so in od kod prihajajo. ZDA bodo vodile kontrolo nad Kubo in nad njeno oborožitvijo. Vsako jedrsko raketo, nameščeno na Kubi, pa naj bo usmerjena kamorkoli, bodo smatrali za napad Sovjetske zveze proti ZDA in bodo izvedli povračilne ukrepe proti Sovjetski zvezi. Obenem z predsednikovo izjavo so Američani ukazali svoji armadi strogo pripravljenost, v Karibsko morje pa so poslali svoje pomorske enote, ki samo čakajo predsednikovega ukaza, naj začno z blokado, t. j. s pregledovanjem ladij.

Ukrepi ameriške vlade so ožejnili po vsem svetu. Na Kubi je Fidel Castro objavil mobilizacijo in poudaril, da je Kuba pripravljena braniti svojo neodvisnost. V Sovjetski zvezi poudarjajo, da predstavljajo ukrepi ZDA proti Kubi resno nevarnost za mir na svetu in korak bliže k jedrski vojni. SZ je hkrati pozvala vse narode sveta, naj protestirajo proti ukrepom ZDA glede Kube. SZ izraža svojo pripravljenost braniti neodvisnost Kube tudi z orožjem, če bo treba, in pri tem opozarja ZDA, naj si ne domisljajo, da so najmocnejša država na svetu. Sovjetska vlada je obenem naročila svojemu obrambnemu ministru, naj do nadaljnjega ustavi odpuščanje vojakov starejših letnikov v enotah z raketnim orožjem, v protiletalski zaščiti in podmorniškem ladjevju. Hkrati so izdali navodila, da se ukinejo vsi vojaški dopusti in da se poveča vojna pripravljenost in budnost v vseh rodovih vojske. Tudi poveljnik skupnih oboroženih sil Varšavskega pakta je izdal navodila za večjo pripravljenost vojske in mornarice, ki je v sestavi skupnih sil pakta.

ZDA, SZ in Kuba so v zvezi s nastalim položajem zahtevale nujno sklicanje Varnostnega sveta OZN in upati je, da bo mednarodna organizacija kljub težavam vendarle našla nek izhod iz nastalega položaja in obvarovala človeštvo pred grozečo vojno.

Rožljanje z orožjem

elemente, celo pri njihovem oboroženem delovanju proti sedanjemu režimu na Kubi, in same delovale tako, da je bila samostojnost Kube zaradi njihovega delovanja v nenehni nevarnosti. Razumljivo, da se je Kuba v položaju, kakršen ji je bil vsiljen, morala obrniti za gospodarsko in vojaško pomoč na Vzhod, ki ji je bil edini pripravljen pomagati proti intervencionalistični politiki ZDA. Ko pa so ZDA spoznale, da s sredstvi, ki so jih doslej uporabljali proti Kubi, ne bodo uspele in ko so pri tem videle še, da se obrambna moč Kube jača, zahvaljujoč sovjetski pomoči, so se zatekle k ostrejšim ukrepom. Od svojih¹ zapadnih zaveznikov so ZDA zahtevale, naj svojim ladjam prepovedo prevoz orožja in blaga na Kubo, obenem pa so v svojih pristaniščih prepovedale pristajanje ladjam, ki bi prevažale blago na Kubo. Toda tudi to ni rodilo zaželenih uspehov in Zapad ni enotno in slepo sledil zahtevam ZDA. Zapadne države so pri prevozu blaga morale pač zasledovati tudi interese njihovih plovnih družb. Tako je kljub vsem težnjam in ukrepom ZDA na Kubo vendarle prihajalo orožje in blago. Američani so neprestano kontrolirali vojaški potencial male Kube in ko so ugotovili, da se Kuba oborožuje s sodobnim

Od petka do petka doma in po svetu — Od petka do petka doma in po svetu — vyřad pO do petka

Od petka do petka doma in po svetu —Od petka

Od petka do petka doma in po svetu — Od petka

O predosnutku nove ustave

Izhajajoč iz stališča, da volitve niso zgolj izbiranje poslancev oziroma delegatov, temveč da so v prvi vrsti oblika neposrednega odločanja o družbenih zadevah, opušča predosnutek nove ustave ustaljeni sistem neposrednih volitev in prehaja na delegacijski sistem, po katerem bodo izvedene neposredne volitve le v občinsko skupščino, v vsa druga predstavniška telesa pa bodo opravljene posredne volitve. Marsikdo bo k temu morda izrazil pomislek, da je tak volilni sistem nedemokracičen, toda preden to rečemo, moramo pomisliti na vlogo in pomen, ki jo imajo subjektivni činitelji, zlasti SZDL in ZKJ, pri predlaganju kandidatov in na dejstvo, da pri volitvah ni bistveno odločiti se za tega ali onega kandidata, ampak izbrati tako delegacijo s področja, ki je volivcu najbližje — in to je nedvomno področje občine — da bo sposobna reševati zapleteno problematiko z vseh področij našega javnega življenja. Ne potrebujemo politikantov, ampak delavce in delavne skupščine. Vpliv volilnega telesa na delegata je v tem sistemu učinkovitejši in zato demokracija manj papirnata in bolj otipljiva.

Predosnutek nove ustave prinaša tri pglavitne spremembe glede strukture Zvezne skupščine: vse skupščine izhajajo iz občine in delovnih organizacij, tako tudi Zvezna; spreminja se sestava dosedanjega zveznega zbora proizvajalcev in uvaja se sistem ro acije, t. j. obnove polovice predstavniškega telesa vsako drugo leto.

O tem, da vse skupščine izhajajo iz občin, smo že govorili, ogorčili smo tudi o sistemu rotacije in preostane nam, da spregovorimo o spremenjeni sestavi zveznega zbora proizvajalcev.

Predosnutek nove ustave predvideva kar štiri nove zборе poleg že obstoječega Zveznega zbora. Ti novi zbori so: Gospodarski, Kulturno-prosvetni, Socialno-zdravstveni in Politično-upravni. Takšna ureditev je sad spoznanja, da je bil dosednji zbor proizvajalcev le preveč omejen na razmeroma ozko področje gospodarskih organizacij in da ni razloga, zaradi katerega bi šteli za proizvajalce le tiste, ki delajo neposredno v proizvodnji, saj vendar tudi drugi ljudje na svojih delovnih mestih opravljajo družbeno koristno in potrebno delo in vsaj v tem smislu pomagajo proizvodnji če že ne moremo reči, da naravnost proizvajajo. Zaradi tega tudi zaslužijo, da se njihovo delo pravično vrednoti. V skladu z načelom odmiranja države je, da se na čimveč področjih uvede družbeno samoupravljanje poleg že obstoječega. Uvedba teh zborov pomeni nadaljno poglobitev socialistične demokracije, istočasno pa bo omogočeno, da bodo delegati, ki bodo neposredno z delovnega mesta prišli v ustrezni zbor, lahko odgovorno in strokovno pravilno odločali o vprašanih, ki so tesno povezani s področjem njihovega dela in za reševanje katerih so najbolj poklicani.

Predsednik republike po svojem položaju ni več predsednik Zveznega izvršnega sveta, pač pa ima glede ZIS pomembno vlogo v tem, da sam izbere in postavi mandatarija, ki predlaga skupščini sestavo ZIS in ki je potem predsednik tega sveta. Nova je tudi uvedba Sveta federacije kot predsedniškega posvetovalnega organa glede vprašanih, ki so splošno pomembna za vso državo. Svet federacije se sestavi na predsednikov predlog in predsednik mu sam predseduje. Nova je tudi določen namestnik predsednika republike za čas njegove odsotnosti ali daljše zadržanosti. To je predsednik Zvezne skupščine.

Ustavno sodišče ni pravosodni organ, ker ne sodi o sporih, temveč nadzoruje ustavnost in zakonitost zaradi zagotovitve enotnosti družbeno-političnega sistema, kakršen je nastavljen z ustavo in zaradi varstva z ustavo določenih pravic človeka in občana. Ustavno sodišče je pravno-politična ustanova; potrebo po taki ustanovi je praksa čutila že zdavnaj, načela socialistične demokracije pa zahtevala da imamo organ, ki bedi nad ustavnostjo in nepretrgno oddaljevanje od smeri, ki jo določa ustava. Z ozirom na dejstvo, da bo Ustavno sodišče lahko odločilo celo, da neha veljati zvezni zakon ali posamezne določbe tega zakona in da bo imelo pravico razveljaviti republiški zakon, ni o njegovem pomenu potrebnih nobenih nadaljnjih besed.

III. BEŽEN IN POVRŠEN PREGLED PREDOSNUTKA USTAVE FSRJ

Predosnutek naše nove ustave ima Uvodni del, ki aa doslej jugoslovanske ustave niso poznale, ter normativne določbe, obdelane v treh delih. Prvi del normativnih določb obravnava družbeno-ekonomsko in politično ureditev, drugi organizacijo federacije, tretji pa vsebuje prehodne in končne določbe.

Uvodni del ne obsega pravnih predpisov, temveč v obliki tez govori o osnovnih načelih naše družbene in državne ureditve in je poseben pomemben zato, ker služi za razlago in uporabo ustave in zakonov ter »za delavnost in odgovornost vseh in vsakega«.

V Uvodnem delu so obdelana naslednja temeljna načela naše družbeno-ekonomske in politične ureditve:

— načelo federalizma, ob katerem predosnutek ugotavlja, da so se jugoslovanski narodi na podlagi pravice do samoodločbe vključili v jugoslovansko zvezo, ki ima za cilj predvsem ohranitev in razširitev revolucionarnih pridobitev NOB in socialistične revolucije, zlasti poizkušanje socialistične demokracije in združevanje naporov jugoslovanskih narodov za dosego skupnih ciljev razvoja.

Povsod veliko zanimanje za ustavo

Za predosnutek nove ustave je veliko zanimanje tudi po vaseh kočevske občine. Doslej so imeli razprave o novi ustavi v Osilnici, Banja loki, Kostelu, Kočevski Reki, Vimolju in Predgradu. Udeležba je povsod presegla vsa pričakovanja. Vaščani so se zanimali največ za naslednja vprašanja: kako bo z lastništvom zemlje; kako bo s plačevanjem davkov; kako urejuje ustava skrb za onemogle člane ZB in o bodočnosti vasi z ozirom, da odhaja mladina v mesta.

Še ta teden in v začetku drugega pa bodo razprave o predosnut-

ku tudi v Livoldu, Mozlju, Starem logu, Lazah, Fari in Kužlju.

Tudi na večerni ekonomski in večerni tehnični šoli že tretji teden razpravljajo o predosnutku nove ustave. V ekonomski šoli se zanimajo dijaki predvsem za določila v zvezi z delovnimi organizacijami (kako bo s sredstvi delovnih organizacij; kakšne novosti se predvidevajo v samoupravljanju; kako je s postavitvijo direktorja in podobno). Na tehnični šoli pa sprašujejo dijaki predvsem o delitvi dohodka, osvobojenem delu in plačevanju po delu.

ODGOVORI NA VPRAŠANJA O NOVI USTAVI

Zakon o šolstvu

Bravec iz Predgrada nam je zastavil naslednje vprašanje: »Z velikim zanimanjem sem prebral predosnutek nove ustave in se z vsem strinjam, zanima me le, zakaj je tako malo napisanega o šolstvu. Kje je zakon o šolstvu, saj bi morala ustava tudi o tem obširneje spregovoriti?«

Naš strokovnjak za ustavna vprašanja je na kratko odgovoril takole: »Ustava je temeljna listina, katere naloga je, da uredi v osnovah temeljna vprašanja družbene in državne ureditve,

vključno tudi pravice človeka in občana. Kot temeljna listina zagotavlja le pravico do brezplačnega osemletnega šolanja, podrobnosti pa prepušča ureditvi kasnejšega zakona, ki bo predstavljal nadaljnjo razčlenitev z ustavo dane pravice. Že sedaj imamo ustrezen zakon o šolstvu in so v njem že rešena vsa vprašanja, o katerih sprašujete. Ni nam znano, če bo ta zakon kaj spremenjen, ker njegove določbe po površnem pregledu ne kažejo, da bi bile v nasprotju z našo novo ustavo.

Razgovor z ljudmi iz vasi

Prihajali so eden za drugim, lepo oblečeni, ker je bila nedelja. Na njihovih obrazih je bila vedrina in človek bi sodil, da so brez skrbi, če ne bi poznal njihovih misli in njihovih problemov.

Kot dobri in skrbni gospodarji stremijo za napredkom. Vidijo, da gre življenje po novih potih, zato želijo, da bi tudi sami napredovali. O tem so govorili, ko so posedli.

— Saj veš, kako je bilo pred vojno. Mlini so mleli pšenico, katere sedaj ni več. Ljudje kupujejo belo moko v trgovinah. Ljudje ne dajejo mleti še koruze, ker nočejo več jesti koruznih žgancev, je pripovedoval prvi.

— Ja, v mlinih res ni več pšenice, ker je ljudje zmlejejo sami, saj ima skoro že vsaka hiša svoj mlin. Eni pa pravijo, da se pšenice sploh ne izplača mleti in z njo hranijo kokoši, ker je to bolj donosno.

— Seveda, ljudje hočejo živeti še bolje. Po trgovinah nakupijo toliko blaga, kakor ga niso še nikoli. Kdaj pa je trgovina tako cvetela kakor danes. Vse lahko prodaš, če hočeš in če imaš.

— Kaj boš prodajal dve glavi goveje živine za 75.000 dinarjev, meso boš kupoval pa po 400 dinarjev! Saj vidiš, da na kmetiji ni več življenja, je dejal drugi.

— Seveda ne, ker mladina noče več delati na kmetiji. Imel sem sedem otrok, ki so že odrasli, pa nobeden noče delati na kmetiji; ostala sva sama z ženo, pa delaj če moreš, je pripomnil že starejši možakar.

— Bi že delali tudi mi, če ne bi bili tako veliki davki. Tudi jaz se bom nekje zaposlil, da bom lahko shajal, ker sedaj ne morem več.

— Kam boš dal pa zemljo?

— Pa naj jo vzame KZ. Jaz bom pa delal določen čas in bom lepše živel, kakor sedaj, ko garam od jutra do noči, pa ne morem nikamor.

— Potem bodo morali pa na KZ bolj gospodariti, kot sedaj, ko še umetnega gnojila ne dobiš, čeprav si z njo v kooperaciji. Jaz sem prosil, naj mi dajo gnojilo, pa ga nisem dobil.

— Morda je imela KZ težave z nabavo gnojila? je dejal eden.

Razgovor je tekel sproščeno in odkrito. Na obrazih mož je bila odločnost. Kam jo bodo usmerili, je njihova zadeva. Življenje na vasi se izboljšuje, kljub vsemu negotovanju o davkih. KZ in pomikanju delavcev za obdelovanje zemlje. Mladi rod doima s polnim razumevanjem socialistične družbene odnose, starejša generacija se temu še upira, ker misli še vedno na starem in hubi po stari navadi razdrobljeno lastniško posest, v čemer vidi vir obstoja.

Po cesti v vas so hrneli motorji in avtomobili. Bilo jih je kar veliko štenilo.

— Ali ni tudi to pridobitev socialističnih družbenih odnosov in tehnike, ki jo je dala naši naša ljudska revolucija, če nam slika na življenje nekdanjih dni, ko človek res ni imel osnovnih pogojev za življenje.

Možje so to tudi priznali.

-pe-

5600 NOVIH LINJEV V RINŽI

Ribiška družina Kočevje je kupila pri Zvezi ribiških druščin Ljubljana — Ribogojnica Povodje 5600 linjev in jih 16. oktobra vložila v Rinžo. Linji so bili po 10 dinarjev.

Aktivnost in vloga mladine

(Konec z 2. strani)

beno-političnih organizacijah in društvih. Naš cilj je, ustvariti čim širši krog aktivnih mladih ljudi, ki bi s svojimi predlogi doprinali k izboljšanju dela na svojih delovnih mestih.

»SVOBODE« PRIBLIŽATI MLADIM

Vsaj z nekaj besedami bi se rad dotaknil tudi dela DPD »Svoboda« Kočevje. Kadar govorimo o teh društvih, moramo poudariti, da niso še dobila svoje prave vloge, ki bi jo morala imeti v naši družbi. Ta društva niso namenjena zaprtemu krogu ljudi, kakor je to primer pri društvih v komuni Kočevje. Vemo, da so društva na podeželju svoje delo bolje prilagodila okolici, v kateri delajo, v takšnih društvih pa imajo mladi ljudje več možnosti, da se vanje aktivno vključijo. Posamezni odbori teh društev nalezajo na nerazumevanje pri organizacijah zaradi prostorov, druge pa zopet iščejo samo sposobne igralce za posamezne predstave. V Kočevju ima mladina iz šol več možnosti, medtem ko je delavska mladina prepuščena sama sebi, oziroma se ne more odločiti za sodelovanje v tem kolektivu, ker se čuti za to nesposobna. Mnenja sem, da bi se morali v bodoče programi »Svobod« približati možnostim mladih. Kraji, kjer so se ta društva temu prilagodila, žanjejo tudi večje uspehe. Mladini bi lahko dosti pomagal prosvetni kader, za kar imamo lepe primere v Predgradu, Kočevski Reki, Strugah, Dolgi vasi, Fari in tudi še drugod. Imamo pa tudi slabe primere pomoči in sodelovanja, kot na primer v Koprivniku in Polomu.

DELO, KI ZASLUŽI POHVALO

Z nekaj besedami se moram dotakniti tudi NK Kočevje. Pred časom se v tem športnem klubu pojavili nezdružljivi pojavi. Nešportni odnosi nekaterih, predvsem starejših igralcev, so imeli slab

vpliv na mladino. Slabo vodstvo in še drugi činitelji so pripeljali do tega, da je društvo razpadlo.

Na pobudo mladine so nogometni klub ponovno formirali. Sedaj igra v njem predvsem mladina, ki pa je disciplinirana in zelo skromna. Barve kluba in Kočevja branijo z vso borbenostjo in odločnostjo. Mladinci se zavdajo, da sredstva, ki so jih prejeli od družbe, ne smejo biti vržena proč brez haska, ampak da se morajo bogato obrestovati. Sedaj so uspehi kluba že lepo vidni. Moštvo se bori za dostojno obnašanje na igrišču, pravilne športne odnose itd. To pa so že sedaj njegove odlike. Če bo nogometni klub svoje delo nadaljeval na tej osnovi, bo lahko služil za vzor vsem društvom v občini.

V DELAVSKEM SAMOUPRAVLJANJU

In še beseda o delavskem samoupravljanju. Naša država je med prvimi, ki je dala tovarne v upravljanje delavcem in delavsko samoupravljanje je temelj naše socialistične izgradnje. O tem govori tudi predosnutek nove ustave socialistične Jugoslavije.

Delavsko samoupravljanje z dvanajstletnimi izkušnjami je postalo že sestavni del našega življenja in dela. Zdaj res ne bi smelo biti pri nas mladega človeka, ki ne bi bil seznanjen s to našo stvarnostjo. Letos smo v delavskem samoupravljanju naredili velik korak naprej, ko smo v te organe vključili velik del mladine. V primeri s prejšnjimi leti je to velik uspeh. V občini Kočevje je v delavskih svetih 16,3% mladine, v upravnih odborih pa 6%.

Ko govorimo o vključitvi mladih v te organe, si oglejmo še njihovo aktivnost pri njihovem delu. Ko je z njihovo vključitvijo v samoupravljanje bil storjen prvi korak, se vprašamo, ali so s tem že izpolnili obveznosti in naloge do družbe? Napačno mislijo tisti mladinci, ki trdijo, da je treba dati čim več mladine v te organe,

pa če so sposobni ali ne. Mladi upravljalci bi morali biti najprej temeljito poučeni o delu v organih samoupravljanja, o pravicah in dolžnostih, kajti uspešnosti mladih ne moremo ceniti po njihovem številu v teh organih, temveč po njihovi prizadevnosti in sposobnosti. Mladi morajo dobro vedeti, kako dvigamo proizvodnjo in kako naj gospodarimo s sredstvi, ki so dana v upravljanje.

TUDI POSREDNO NE SMEMO BITI KRIVI SLABEGA UPRAVLJANJA

Dotaknil bi se tudi nepravilnosti pri upravljanju. Mladih pri tem ne zadene krivda, ker mladi ljudje niso na vodilnih mestih. Ne posredno pa so včasih le sokrivi, če zaradi neznanja ali nezanimanja omogočijo kakšne nepravilnosti. Krivi so, če nepremišljeno predlagajo neprimerne kandidate v te organe, če zaradi bojazni ne sestavljajo potrebnih predlogov, če se zazibljejo v samozadovoljstvo ali če ne poznajo svojih dolžnosti in svojih pravic.

Mladina, ki le površno sodeluje v organih samoupravljanja, nima nikakršne zdrave perspektive. Seveda je važno, kakšen je odnos starejših, vodilnih ljudi, do predlogov, ki jih postavljajo mladi.

Preusmeritev v klubsko življenje

(fg) Sušje — Pred kratkim se je sestal odbor krajevne organizacije SZDL Sušje. Govorili so o delu sekcije za kmetijstvo in o kulturno dejavnost. Kmetijska sekcija je letos pripravila dvojno predavanje o gnojenju in obdelovanju njiv. Udeleženci so izrazili željo, da bi pozimi ponovno pripravili podobna predavanja, predavatelji pa naj bi uporabljali tudi sodobna ponazorila (diapozitivi itd.) Sekcija za kmetijstvo bo morala posvetiti več skrbi tudi podružabljanju gozdne proizvodnje.

Kulturna sekcija, ki je v prvih mesecih letos uredila klubski pro-

Dolžnost vseh teh je, da pripravljajo mlad, dober kader upravljalcev, da ga v ta namen vzgajajo in ga tesneje povežejo s sindikatom, ki bo moral v bodoče posvečati več skrbi mladini.

VSE DRUŽBENE ORGANIZACIJE MORAJO POMAGATI MLADINI

Tudi vse družbene organizacije v podjetjih morajo mladini pomagati, da pride tudi ona čim prej do veljave pri delavskem samoupravljanju, kajti vsi dobro vemo, da je pri nas, v naši socialistični ureditvi, na prvem mestu človek in njegova izgradnja v zavestno socialističnega državljana.

Na kraju bi še rad poudaril, da naj se aktivnost mladine zgleduje v delu družbeno-političnih organizacij in ne samo po aktivnosti. Te organizacije pa bi obratno morale nuditi mladini vso pomoč pri njenih nalogah, ker so to naloge vse naše družbe.

Mladinska organizacija mora pokazati več iniciative v občini, ker je ta središče vsega družbenega in gospodarskega življenja. Z večjo prizadevnostjo posameznikov in mladinske organizacije ter njenega vodstva bomo dosegli, da bo ta organizacija postala resničen vir za pomlajevanje vodstev ostalih družbeno-političnih organizacij. To pa bi nam bilo tudi jamstvo za boljše delo v teh organizacijah.

stor in nabavila televizor, bo še naprej delovala po sedanjem programu, vendar bi bilo dobro, da bi skupno z idejno-vzgojno komisijo občinskega odbora SZDL pripravili program širšega klubskega delovanja. V tem kraju je do nedavnega uspešno delovalo kulturno društvo Ivan Prijatelj, vendar je v zadnjem času, predvsem zaradi preusmeritve v klubsko življenje, delo društva nekoliko zamrlo. Kulturno društvo bi lahko tudi v novih oblikah klubskega življenja izkoristilo bogate možnosti delovanja.

OBRAZI

Kapelnik iz Predgrada

Obiskala sva ga zadnjič, ko sva se s kolegom mudila v Poljanski dolini. Zanj bi lahko mirne duše trdili, da je živa kronika te doline; pozna tudi njeno zgodovino, njene ljudi, živi in diha z njo. To je Jože Šmalcelj, znan tudi našim bralcem kot predgrajski dopisnik. Budno spremlja dogodke v svoji ljubljani dolini, vodi kulturno delo v Predgradu, komponira nove pesmi (je namreč tudi glasbenik) in preživlja jesen življenja v spominih na mlada leta... Ves vesel naju je sprejel in pogovor je hitro stekel. Ko sva ga zaprosila, naj nama kaj zaigra na klavir, se je kljub raskim letom hitro zasukal in prsti so mu naglo zdrsli po klaviaturi. Zaigral nama je tri skladbice, same poskočne: Wagnerja, Adenauera in — svojo lastno.

— Povejte nama nekaj o svojem dolgem življenju?

No, rodil sem sem pred štirimasedetimi leti, 1878. leta. 1904. leta, ko sem odslužil vojaški rok, sem odšel v Ameriko, v državo Minnesota, kjer je bilo veliko Slovencev. V svet me je zvala želja po potovanju, hotel sem videti čimveč sveta, se kaj naučiti in seveda zaslužiti. Od vsega začetka sem se sukal v kul-

turno-prosvetnih krogih. Ustanovil sem tamburaški zbor. Bil sem organist, pevovodja, kapelnik, režiser. Nekaj časa sem bil pred tem kovač, potem pa sem šel v glasbeno šolo. V Ameriki sem bil štirikrat, skupaj dvanajst let.

1923. leta sem se vrnil domov in se posvetil trgovini. Tudi doma sem veliko delal (in še sedaj) na kulturnem področju. Režiral sem igre, vodil godbo, igral...

— Kako ste preživeli zadnjo vojno?

V precejšnjem strahu. Zaščitno smo imeli v obokani kleti sedanjega združenega doma. No, pa tudi ta nadloga je srečno minila in upam, da za vselej?

— Kot star Predgrajčan gotovo opazite precejšnje spremembe?

Seveda, marsikaj se je spremenilo, kaj bi se ne v tolikih letih! Včasih smo imeli sodišče, občino, sedaj pa je šlo vse drugam. Kajpak, časi se spremenjajo...

— Ker živite v vinorodnem kraju, ga prav gotovo včasih malo »cuknete«?

Z vinom je pa pri nas letos bolj težko, sam pa sploh nimam vinograde. Če bi bil, bi ga že pil, saj »vince z gore, greje srce!« Po mojem je vino zdravilo, človeka nekako pomlajuje, seveda če ga uživa v dostojni meri. Najbolj pa človeka pomlajujejo glasba, petje in humor. V to sem trdno prepričan in tega se tudi držim!

— Kako pa leta, vas kaj težijo?

Dokler se lahko giblje, še gre, kljub starosti (saj bom kmalu v Adenauerjevih letih!). Kar čudim se, da še toliko lahko gibljem. Seveda, glasba, ta mi je v to lažbo...

F. Grivec

Izjalovljena reportaža

Da ne izneveriva tradicije (se pravi, da ne bi prišle v naš časopis novice, ki so stare manj od 14 dni do enega meseca), sva sklenila z urednikom, da bova obiskala Poljansko dolino in napisala VELIKO PIJANSKO REPORTAŽO O TRGATVI IN PREŠANJU. Le nezavednosti naših kmetov, ki so že pred tremi tedni potrgali grozdje in ga sprešali (skraka: niso čakali na naju), se imava zahvaliti, da je naša reportaža o trgovatvi klavarno propadla.

PRVE TEŽAVE

Težave z vinsko reportažo pa niso nastale šele v Poljanski dolini, ampak že v Kočevju. Zahtevala sva namreč vozno karto do srca Poljanske doline — Predgrada, avtobus pa bo, kot sva zvedela na postaji, peljal dobrih 5 km mimo njega. Puške niso vrgla v koruzo. Odločila sva se, do bo zavzela Predgrad peš. Izstopila sva na Brezovici...

OBRAČUN PRI OK KORALU

... in vzela pot pod noge. So-potnik je neprestano pljuval (kar naj mu Poljanci oprostite). Mislil sem, da se mu cede sline po moštu, pa mi je pojasnil, da se ga loteva angina.

Ceplje so bile prva vas, skozi katero sva šla. Ura je bila približno 7 zjutraj, zato ni bilo čudno, da so bila polja še prazna, pa tudi okoli hiš ni bilo ljudi. Sklenila sva, da se bova tu dlje zadržala ob povratku.

Mimogrede pa nama je v Čep-ljah le nekaj padlo v oko. Ne sicer kakšna smet, ampak plakat Kina Predgrad, ki je visel (menda na tepki — že obrani!) ob cesti in naznanjal, »da igra v Predgradu NAJBOLJŠI FILM LETA — OBRAČUN PRI OK KORALU. (Vzdih iz srca: »Če je to najboljši film, ki ga bodo Poljanci gledali letos, kakšni morajo biti šele ostali! Kje je vaš okus, Poljanci?! imate podobnega kot Kočevarji!«)

PO VODO V PREDGRAD

Ceplje so bile že krepko za nama, ko sva zaslišala za seboj ropot motorja.

— Moped je.
— Da, moped.
Pet minut kasneje je bilo brnenje hujše.

— Tanki so.
— Menda bo res.

Brnenje in ropot postajata vse hujša. Le kakšen vrage je to, ki tako ropota, videti pa ni nič? Še nekaj minut in uganka je bila rešena. Za nama je po cesti priskakal traktor s prikolico, na kateri je bil velik sod. Kasneje sva v Predgradu zvedela, da je ta traktor s kmetijske uprave Koprivnik in da vozi vsak dan 3 do 4 krat iz Predgrada v Koprivnik po vodo za živino.

ZAŠLA V OKRAJ ČRNOMELJ

V Zagordecu se je menda obrnilo kolo časa nazaj. Presenetila naju je namreč tabla na neki hiši, kjer je razločno pisalo: KRAJ ZAGORDEC, OBČINA PREDGRAD, OKRAJ ČRNOMELJ.

— No, pa sva zašla. Sva že skoraj v Črnomlju.

— Ne, ne, me je prepričeval urednik, ki te kraje bolje pozna. Saj sem bil že večkrat tukaj. Tabla je res malo stara, drugače pa

je vse v redu.

Po naših krajih je več starih tabel, ki bi jih bilo treba zamenjati. Ponekod so še iz bivše Jugoslavije in govore še o srezih in banovinah. Če bi ob vsaki reorganizaciji zamenjali vse table, potem bi res komaj zaslužili zanje. Vendar zdaj, kot kaže, ni pričakovati novih reorganizacij, zato bi te table že lahko zamenjali s takimi, ki odgovarjajo sedanjemu času.

»V STRH GREMO«

V Jeljni vasi sva dohitela tri šolarke, ki so nosile v polivinilnih vrečkah šolske potreščine.

— Kam pa, punčke?

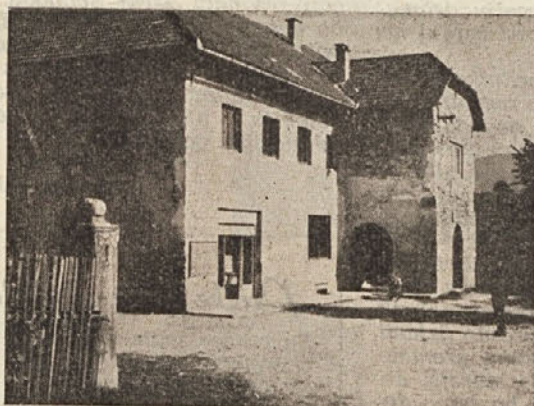
— V Strh gremo.

— Kam?

— V Strh.

Od začudenja sem zazijal, ker za ta kraj še nisem slišal. Negotovosti me je rešil glas nevidne gospodinje (bila je nekje za drevjem):

— Kar lepo povejte, otroci, da greste v Stari trg v šolo.

GROZDJE POTRGANO IN SPREŠANO

Po več kot enurni hoji sva prišla v Predgrad in se previdno splazila mimo grozečega napisa POZOR HUT PES, ki sva ga prebrala na steni neke zgradbe ob cesti (menda je bil hlev). Napis sicer res ni bil (kot vidite) v pra-

vilni slovenščini, a sva ga kljub temu pravilno razumela in upoštevala, čeprav je bil za našina ušesa res hud. O psu pa, seveda, ne duha ne sluha!

V Predgradu sva tudi zvedela, da sva trgovatve krepko zamudila (najmanj za 14 dni) in prešanje seveda tudi. Povedali so nama še, da vinogradniki nimajo več zidanice, ampak hranijo vino kar v kletih (ter da so včasih prešali grozdje tako, da so ga dali v vreče in hodili po njih). Vino pa je tako tudi bolj pri rokah!

Pobrala sva predgrajske novice, se krepko podprla (pri Hacetu) in jo mahnila nazaj proti Brezovici.

PRVI POŽIRKI MOŠTA

Pot naju je precej zdelala, zato sva v Čep-ljah malo počivala na hlohah pred eno od hiš ob cesti. Prijazna gospodinja nama je kmalu postregla s hruškovcem (moštom iz hrušk). Bil je že malo kisel in mi je potegnil usta skupaj, da nekaj časa sploh nisem mogel govoriti. Urednik je bil večji korenjak in je izpraznil kar 3 kozarce.

Kasneje smo se z gospodarjem in drugimi pomenili o tem in onem. Potožil je predvsem zaradi vpadanja divjadi. (Menda se je divjad razmnožila in dela škodo

midva sva jo mahnila k številki 2, kjer so bili pred hišo ljudje. Urednik je previdno vprašal, če imajo kaj vode.

— Kaj bi pila vodo, hruškovega mošta vama damo. Samo povejta, kakšnega imata raje: kislega ali sladkega.

— Sladkega.

Od nekod je prišla še (lepa) domača hči Pavla. Mati je povedala, da je bila hči pred dvema letoma, ko ji je bilo 16 let, pet mesecev v Ameriki. V New Yorku. Pavla pa je dodala, da je doma najlepše...

Med najinim obiskom so v Čep-ljah pospravljali nekatere pridelke. Na sliki: Pri Subičevih spravljajo v klet peso.

Pa kaj bi govoril. Mošt je bil sladek in urica je v pogovoru hitro (prehitro) minila.

NOŽ PRED GRLOM

Avtobus je poskakoval proti Kočevju, da so šipe žvenketale. Konduktar je pokasiral. Z urednikom sva prijetno kramljala, ko zagledava pred nosom — nož. Zda je pa po nama! Pa ni bilo nič hudega. Konduktar je s pipcem zavil mimo najinih glav in začel z njim popravljati cunje med šipama.

— Da ne bodo žvenketale, je pojasnil in še nekaj dodal (ali morda zaklel na račun ceste in starega avtobusa).

... in tako se je najino popotovanje srečno, zadovoljno (in brezno) končalo, čeprav sva morala od začrtane poti krepko odstopiti.

J. Prime

zato, ker so miličniki nekaterim divjim lovcem Poljanske doline pobrali orožje.)

SLADEK MOŠT IN PAVLA

Okrepčana sva vzela pot pod noge in se ustavila okoli dveh na Brezovici. V vasi so le tri hiše in

Urad za prošnje in pritožbe občanov

V stavbi ObLO v Kočevju so vsi občinski organi, zemljiška knjiga, sodišče, postaja LM, Stanovanjska skupnost, Zavod za zaposlovanje invalidov, Zavod za zaposlovanje delavcev, Društvo upokojencev in pisarne RK, Lovske zveze.

Ljudje so prihajali na vse te organe iz Kočevja in vasi, pa se niso vedeli kam obrniti, da bi rešili svoje zadeve. Mati je potrebovala pomoč organov za socialno skrbstvo, ker oče ne skrbi za otroke. Popraviti je treba hišo in

posekati les, dobiti gradbeno dovoljenje. Otroka, ki je končal šolo, bi dali radi v uk. Sosed je preoral njivo. Davki so preveliki. Otroku potrebuje štipendijo itd.

Neštetokrat se ljudje niso vedeli kam obrniti in so hodili od pisarne do pisarne. S tem so izgubljali čas in motili uslužbence v raznih oddelkih.

Da bi ljudje čimlaže rešili svoje zadeve in dobili vsa potrebna pojasnila za njihove vloge, je sedaj organizirana sprejemna in informacijska pisarna v I. nadstropju

nasproti stopnic, kjer bodo občani dobili vsa potrebna pojasnila. Na ta način bo odpadlo tudi čakanje in kritika ljudi do organov občine, ker bodo uslužbenec v tej pisarni nudili ljudem vso pomoč.

Ta služba, ki se sedaj uvaža na naših upravnih organih, je nova in bo imela dovolj dela, ker bo sprejemala tudi ustmene vloge in pritožbe, skrbela bo za bolj hitro reševanje zadev občanov, ker je to njena prva naloga.

-pe-

Občni zbor DPD Svoboda Kočevje

★ ★ ★

V vrsto rednih občnih zborov »Svobod« in kulturnih društev v kočevski občini se je vključilo tudi DPD »Svoboda« Kočevje. Redni občni zbor je bil v petek, 19. oktobra ob 19.30 uri v gimnaziji v Kočevju. Na programu je bil običajni dnevni red. Zbora se je udeležilo zadovoljivo število članov in prijateljev društva, pogrešali pa smo mnoge, ki bi jih bili radi pozdravili v svoji sredi.

Izčrpno in jedrnatno letno poročilo o delu upravnega odbora in društvenih sekcij je podal predsednik društva tov. Matija Glad. Bilo je brez že običajnih hvalisavnih tirad in brez samozadovoljstva, zato pa tehtno, pregledno in polno sugestivnih mišljajev, ki so pozneje dobro služili kot izhodiščne točke za živahno in plodno razpravo. V uvodni besedi je govoril o kulturi in njenem širjenju v mestu in na podeželju ter njenem pomenu v našem času, ko si brez nje ne moremo več zamisliti socialističnega človeka. Nakažal je pota in načine, kako spremeniti oblike dela v društvu, da bi njegovo delo postalo še uspešnejše. Nato je navajal dosežke posameznih sekcij društva.

Dramska sekcija je uprizorila več dramskih del in eno komedijo ter pomagala mladini šole »M. Bračič« pri mladinski igri. Imeli so precej gostovanj, ki so bila dobro obiskana. Za prihodnjo sezono pripravljajo Kreftove »Celjske grofe« v režiji Janka Zupana. To naj bi bila osrednja dramska prireditev na proslavah prihodnje leto v Kočevju.

Manj rožnato je bilo poročilo, ko je govoril o pevski in godbeni sekciji. Mešani pevski zbor »Jakob Gallus«, ki je skoraj do nedavna imel 34 pevcev, je skoraj prenehal peti. Mnogo pevcev je odšlo iz mesta, nekaterih pa se je polotilo nenadno nezanimanje. Kljub težavam pa se pevski zbor vestno pripravlja na celovečerni koncert in na proslavo prihodnje leto. Zbor je gostoval s celovečernimi koncerti v Kranju, Loškem potoku in Ribnici ob priliki festivala in povsod požel dosti priznanj. Pevskemu zboru bi lahko mnogo pomagali prosvetni delavci, če bi se vključili vanj, saj je med njimi dosti dobrih pevcev.

Težji in bolj zapleten problem pa je nastal v godbeni sekciji. Mnogo članov godbe na pihala

kljub izdatni materialni podpori ne sodeluje več in je ostalo pri godbi samo še nekaj godbenikov. Občni zbor je sklenil, naj novi upravni odbor problem godbene sekcije najresneje obravnava že na prvih sejah in ga dokončno reši.

Ugodnejše je zopet bilo poročilo o delu in uspehih filmske in lutkovne sekcije. Štiri člane lutkovne sekcije so poslali v Ljubljano na seminar za lutkovno dejavnost in si od njih dosti obetajo. Med odraslimi pa žal ni dosti zanimanja za to zvrst umetniškega izživljanja, ki bi bilo pri nas zaradi naših najmlajših tako nujno potrebno. Zadnja lutkovna pred-

stava je doživela 13 ponovitev in so bile vse dobro obiskane. Ker je na obeh naših osemletkah veliko zanimanje za lutkovne odre, kaže, da bo kmalu prišlo do precejšnje pozitivne lutkovne dejavnosti, kar si je vroče želel tudi predsednik v svojem poročilu.

Ko so podali poročila še ostali odborniki in nadzorni odbor in so izvolili nov upravni odbor, se je razvila obširna razprava o nakazanih problemih. Predsednik Obč. sveta Svobod in prosvetnih društev je obširno in temeljito pojasnil prenekatere probleme v godbeni sekciji in tudi v ostalih. Posebej je omenjal še priprave za prihodnje leto, ki bo leto proslav v Kočevju. Da bi počasi pripravili mlade ljudi za prevzem poslov v društvu, so v odbor sprejeli tudi dva mladince iz šole »M. Bračič«.

Fr. Cankar

Obračun prostovoljcev

DPD Svoboda v Stari cerkvi je 5. oktobra polagala obračun dela v preteklem letu. Obovitev prosvetno-kulturne dejavnosti je bila končana z otvoritvijo novega prosvetnega doma. V njem je kino, klubski prostori s televizorjem, v dramski sekciji pa so se pričeli zbirati ljubitelji te umetnosti, ki vzpodbudno kaže znake oživljanja tradicionalne dejavnosti ravno na polju dramatike, ki je bila v Stari cerkvi na zavidni višini.

Iz poročila predsednika Franceta Mrharja je bilo razvidno, da je tudi finančno in gospodarsko delo v društvu v najlepšem redu. Sedaj bodo zaposlili vse sile za napredek in kulturni razvoj tega območja, pomagali s predavanji, predstavami, koncerti itd.

Po poročilih se je razvila živahna razprava, ki je pokazala mnogo pozitivnega. Edino zastopnik mladine je zelo neresno izjavil na kritiko, da mladina premalo dela, češ da morajo starejši delati, mladina pa jih bo samo dopolnjevala. To mnenje je dvig-

nilo buren protest navzočih.

Pri volitvah je bil izvoljen ponovno stari odbor. In program za naprej? Vse sile je treba posvetiti delu za proslavo 20-letnice Zbora poslancev v Kočevju. Posebna komisija bo podrobneje izdelala program za proslavo. Ob tej priliki je bilo poudarjeno, da bo moral odbor SZDL in vaški odbor v Stari cerkvi več pomagati pri delu, kajti Svoboda ne bo zmogla sama zadostiti vsem potrebam. Če naštejemo nekatere: ureditev središča naselja in okolice doma, odstraniti staro podrtijo — hlev, ki stoji ob cesti in gnojišče poleg.

Cveto Novak

Ptičke so se odselile

So ptičke selile se, čez morje poletele so, med njimi tudi lastovica, lastovica, drobna ptica.

Vso zimo so na jugu bile, ker tukaj ptice zeblo je, tam na jugu je topleje, zato od tukaj so odšle.

Ko pa zavlađa tu pomlad, ptičke semkaj priletijo, se v staro gnezdo vrnejo, če ga še dobijo.

Nekateri dečki, gnezda vsa razderejo, fajčeca pokradejo, ptičke obstrelijo.

Taki dečki so hudobni, ker lepe ptice streljajo, ko pa mrtve obležijo, jih pogazijo.

Nada Briški, osn. šola M. Bračiča, Kočevje

bližno milijon dinarjev. Vodo črpajo iz Rinže, ker je topla in mehka. Sadike, ki so dovolj velike, presadijo v gozdove. Poslovili smo se od prijaznega delovodje in s tem zaključili obisk v drevesnici.

Cilenšek Andrej, 5. a razr. osn. š. »Jože Šeško«

Podmladkarji v Fari zborovali

V torek, 16. 10. smo imeli podmladkarji osnovne šole v Fari letni občni zbor. Predsednik Marjan Kovač je poročal o dosedanem delu. V preteklem letu smo bili zelo aktivni, zato nas je občinski odbor RK Kočevje pohvalil.

Učiteljica Palmanova, ki odgovarja za podmladek, nam je govorila o zdravi prehrani. Povedala nam je na preprost in lep način, kako se moramo hraniti, da bomo zrasli v močne in zdrave državljane. Po izvolitvi novega odbora smo sprejeli obširen program dela in sklenili med drugim, da bomo tudi letos pomagali mlečni kuhinji z zbiralno akcijo hrane med prebivalstvom. Tako bomo izboljšali naše malice in rajši segali po njih. Nadalje bomo organizirali tečaj prve pomoči, obiskovali bolne tovariše, pomagali bolnikom in starčkom, skrbeli za higieno doma in v šoli in še mnogo drugega.

Načrt je lep, a vsi bomo s po-

žrtvovalnim delom prispevali, da ga bomo izpolnili.

Jožica Marinč in Marija Ožura, osn. šola Fara

Obisk v drevesnici

Tovarišica nas je v petek presenetila. Namesto da bi šli v tehnično delavnico, nam je povedala, da si bomo ogledali drevesnico. Sonce nas je po poti prijetno grelo. Vsi veseli in razposajeni smo hodili v vrsti in gledali lepe jesenske barve na drevesih.

V drevesnici nas je sprejel delovodja. Vodil nas je med lepo urejenimi gredami, na katerih rastejo razna iglasta drevesca. Povedal nam je o celotnem postopku sajenja in presajanja sadik. Posebno nas je zanimala namakalna naprava, cena in način namakanja. Delovodja nam je povedal, da je naprava stala pri-

Peljati se proti Ljubljani z avtobusom ali avtomobilom je bilo doslej (in je še) posebno junaštvo in redkokdo se je z veseljem odločil za to pot. Samo v skrajni sili in če le ni šlo drugače... Seveda, ovin ki, kotanje, kamenje, vzpetine... in prah, pozimi snežni zameti...

Je pa že bilo skoraj bolje z našim ljubim, starim »ajzenponom«, čeprav je bolj počasi sopihal po klancih, kadil in poskakoval in čeprav je človek malo bolj trdo sedel...

Vendar ne več dolgo, kvečjemu leto dni. Čakamo oktobra 1963, ko bo z veličastno proslavo 20-letnice Zbora poslancev v Kočevju tudi odprta nova cesta od Škofljice do našega mesta. Skoraj vsa še neasfaltirana trasa ceste se je spremenila v eno samo gradbišče, skoraj povsod je že zakoličena nova cesta. Nekaj je že gotovo okrog Kočevja in Ribnice ter od Velikih Lašč do Turjaka... Asfaltnemu traku se skoraj vsak teden priključi nekaj novega, skoraj vsak dan se na velikem gradbišču kaj spremeni.

Na Turjaku ropotajo stroji od jutra do trde noči, buldožerji grizejo zemljo in kamenje, podirajo drevje, planirajo, kompresorji sekajo kamen.

Kje bo šla nova cesta? Od Pijave gorice bo šla verjetno naravnost, da bodo odpadle številne serpentine, nato pa bo šla skoraj ves čas po stari cesti. Velike spremembe so na Turjaku, kjer bodo odpadli ovinki. Oba bregova bo povezoval mogočen most, menda najtežji objekt na cesti. Odpadli bodo tudi ovinki nad Laščami pod prelazom; cesta se bo vzpenjala naravnost skozi Retje in ves čas tik ob železnici, kjer se bo priključila stari cesti pri Dvorski vasi. Tudi v Ortneku bo za vselej odklenkalo zapornicam pri Zlebiču pa bodo zopet napravili nadvoz (pri Kosu). — Letos bo cesta končana od Lašč do kamnoloma pri Malem Ločniku, tudi asfaltirana, če bo vreme. Pozimi se bodo delavci Slovenije ceste, ki delajo na Turjaku, preselili v Zlebič. Pred kratkim so prišli delavci tudi že na dolnjevaško polje oz. na Jasnico, kjer bo precejšen usek. Lahko smo prepričani, da se bomo ob letu že vozili po novi cesti, ki bo močno približala Kočevje Ljubljani, našemu okrajnemu in republiškem središču...

Tekst in foto:
FRANCE GRIVEC

★ ★ ★

Na Turjaku je vse živo

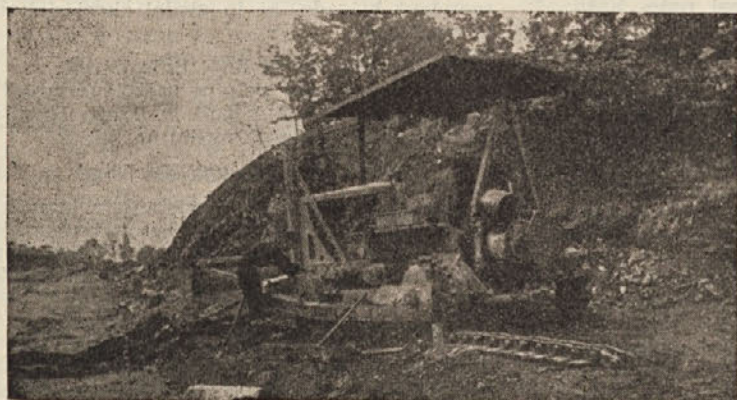
Brez kompresorjev pa seveda sploh ne bi šlo! Delavci podjetja Slovenija ceste vrtajo skale, takole pod večer pa bo nekaj deset eksplozij buhnilo v nebo. In delo bo šlo spet naprej...

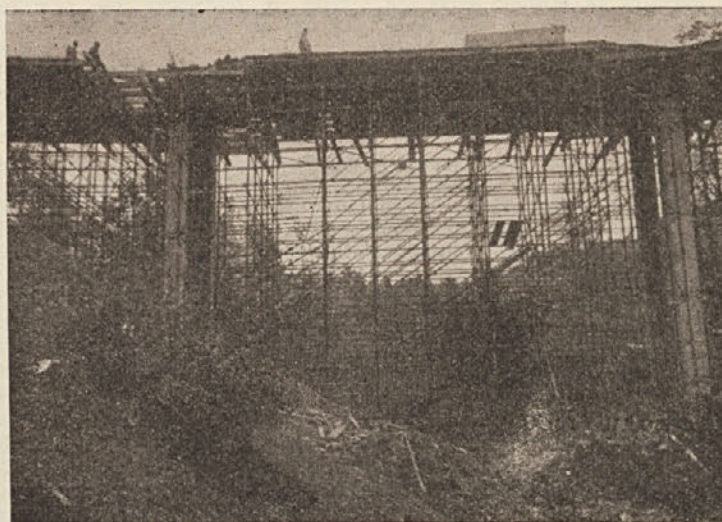
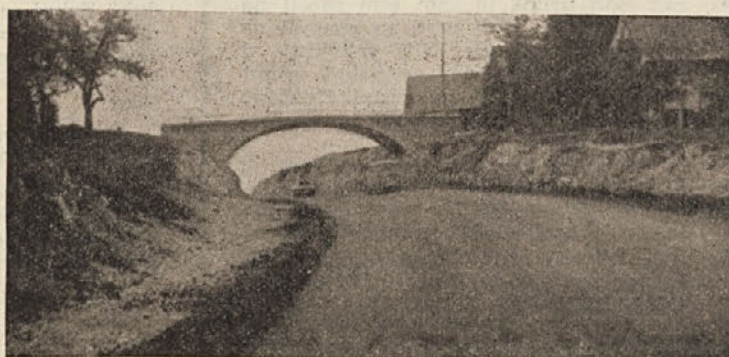
Takoj za buldožerji so težki valarji, ki utrjujejo cestišče, za njimi pa že prihaja finišer in poklada asfaltno maso.

»Včasih se nam zgodi kaj takega,« je dejal delovodja, »Veriga na buldožerju je počila in precej časa gre za popravilo. Čas je pa dragocen...«

Taka je pa nova cesta. V lepih, elegantnih zavojih se vije med vasmimi, po poljih in gričih. Prava poslastica za šoferje. Kako je že dejal nek šofer? Želim si dobro cesto, to je vse!

MOST NA TURJAKU — najlepši objekt na cesti — bo dolg 53 metrov in bo precej skrajšal pot. Stal bo na štirih stebrih; najvišji bo visok 13 m, dejanska višina (od tal do mostu) pa bo 16 m. Temelji so globoki 1,70 m, oporniki pa so preko 5 metrov pod zemljo. Most bo iz armiranega betona. Jeklena konstrukcija je na betonskih stebričkih v obliki jarmov. Most bo širok 9,40 m, vozišče pa 7,20 m in ga bo mogoče kasneje razširiti. Mostna plošča bo tehtala okrog 750 ton...

Ne gor ne dol, ampak naravnost bo šla cesta. Novi cesti se morajo pod jeklenimi čeljustmi buldožerjev umakniti tudi hribi: Usek na Turjaku.

Vzporednici pri Retjah. Vlakov in cest, drug ob drugem. Primeren kraj za nepazljive voznike...

Tisti, ki je šel pred kolono, je prišel vstric mene in me, ne da bi mi rekel zle besede, z vso silo ošinil s kopitom brzostrelke po glavi. Padel bi in pobil bi me na tla z rafalom, toda naši so me med padcem prestregli, stlačili v sredino in me pol ure peljali pod roko. Ko pa sem se osvestil, mi je eden od njih zašepetal: „Bog varuj, da bi padel! Hodi s poslednjimi močmi, če ne, te ubijejo!“ In napel sem poslednje moči in sem šel.

Komaj je sonce zašlo, že so Nemci okrepili konvoj, na tovornjak so navrgli še dvajset mož z brzostrelkami in nas pogнали v pospešenem maršu. Naši težki ranjenci niso mogli več pravočasno dohajati ostalih in so jih pred našimi očmi streljali na cesti. Dva sta poskusila pobegniti; da bi tega ne storila, ker te ob lunini noči, ni vrag, na odprtem polju še kako dobro vidijo in seveda so tudi ta dva ustrelili. Opolnoči smo prišli v neko napol požgano vas. Prenočevati so nas nagnali v cerkev z razrušeno kupolo. Na kamenitih tleh ni bilo niti šopa slame, vsi pa smo bili brez plaščev, v samih vojaških suknjah in hlačah, tako da nismo imeli ničesar, kar bi lahko razprostrli. Marsikateri ni imel niti vojaške suknje, samo bombažno spodnjo srajco. Po večini so bili to nižji častniki. Vojaške srajce so pometali proč, da bi jih ne ločili od navadnih vojakov. Tudi moštvo pri topovih je bilo prav tako brez vojaških srajc. Kot so bili ob topovih slečeni, takšni so tudi padli v ujetništvo.

Ponoči se je vlil tako silovit dež, da smo bili vseskozi premočeni. Našo kupolo je moral raznesti težak izstrelak ali pa letalska bomba, pa tudi vsa streha je bila popolnoma raztreščena v iveri in suhega mesta nisi našel niti na oltarju. Tako smo vso noč presloneli v tej cerkvi kot ovce v temnem oboru. Sredi noči sem zaslišal, kako se nekdo dotika moje

ral se je in upiral, potem pa je zajokal. „Ne morem“, je rekel „oskruniti svetega hrama! Jaz sem vendar vernik, kristjan! Kaj naj storim, bratci?“ Naši pa, saj veš, kakšni ljudje so! Eni se smejejo, drugi kolnejo, tretji pa mu dajejo vse mogoče šaljive nasvete. Vse nas je zabaval, toda vse to onegavljenje časa pa se je za nas precej slabo končalo: pričel je trkati po vratih in prositi, da bi ga spustili ven. No, in izprosil si je: fašist je spustil skozi vrata po vsej širini dolg rafal in ubil tega pobožnjakarja in še tri ljudi, enega pa je težje ranil in ta je proti jutru umrl.

Ubite smo zložili v kraj, vsi smo sedli, utihnili in se zamislili: ni se pričelo bogve kako veselje... Malo kasneje pa smo začeli polglasno govoriti in šepetati: kdo je od kod, iz katerega okrožja, kako je prišel v ujetništvo, v temi so se tovariši iz iste čete ali znanzi iz istega voda porazgubili in so pričeli drug drugega potihem klicati. In poleg sebe slišim tale tihi pogovor. Nekdo pravi: „Če nas bodo jutri, preden nas bodo odgnali naprej, postrojili in poklicali komisarje, komuniste in Žide, se ti, vodnik, nikar ne skrivaj! Vse to ti ne bo prav nič pomagalo! Ti misliš, da, če si slekel vojaško suknjo, da boš postal kot prostak! Ne bo ti uspelo! Jaz že vem, kdo si — ti si komunist in tudi pri meni si agitiral, da bi stopil v partijo, zdaj pa odgovarjaj za svoje početje!“ To je govoril tisti, ki je bil bliže meni, tisti, ki je sedel skupaj z menoj, na levi, na njegovi drugi strani pa je nek mlad glas odgovoril: „Vedno sem sumil, da si ti, Križnev, slab človek. Posebno takrat, ko si odbil, da bi stopil v partijo in se skliceval na svojo nepismenost. Toda nikdar nisem pomislil, da bi lahko postal izdajavec. Kaj neda, da si končal sedemletko?“ Ta pa je lenobno odgovoril svojemu vodniku: „No, dovršil sem jo, in kaj zato?“

MIHAIL ŠOLOHOV

Človekova usoda 5

roke in šprahuje: „Tovariš, ali si ranjen?“ Odgovorim mu: „Čemu ti je to potrebno, bratec?“ pa mi reče: „Jaz sem vojaški zdravnik in ti morda lahko kako pomagam.“ Potožil sem mu, da mi škriplje in nateka leva rama in da me strahotno boli. On pa mi reče odločno: „Sleci vojaško suknjo in srajco.“ Slekel sem oboje s sebe, on pa je pričel z roko in s svojimi tenkimi prsti otipavati ramo tako, da se mi je kar zablistalo. Škripljem z zobmi in mu pravim: „Ti si, se mi zdi, živinozdravnik, ne pa zdravnik za ljudi. Zakaj tako stiskaš razbolelo mesto, ti brezsrčni človek?“ On pa še kar naprej otipava in nejevoljno odgovarja: „Tvoja stvar je, da molčiš! Dovolj je besedičenja. Pazi, zdaj bo še huje!“ Potem pa me je tako potegnil za roko, da sem vse zvezde videl.

Prišel sem k sebi in ga vprašal: „Kaj le počenjaš, nesrečni fašist! Roko imam razbito na drobne koščke, ti pa si jo tako razcefral.“ Slišim, zasmejal se je potih in rekel: „Mislim, da me boš udaril z desnico, toda kot je videti, si miren fant. Roke pa nimaš polomljene, bila je samo izpahnjena in postavil sem jo nazaj na svoje mesto. No, ti je zdaj boljše?“ In zares, občutil sem, kako se bolečina nekam odteka. V mislih sem se mu zahvalil, on pa je v temi šel naprej in potihoma spraševal: „Ali je kaj ranjenih?“ Evo, kaj pomeni resnični zdravnik! Tudi v ujetništvu in v temi je opravljal svoje veliko delo.

Ta noč je bila nemirna. Na potrebo nas niso pustili ven, o tem nas je vodja konvoja že prej opozoril, takrat, ko so nas paroma segnali v cerkev. In takrat je, kot nalašč, nenadoma nekega našega pobožnjakarja pritislilo na stran. Upi-

Dolgo sta molčala, potem pa je, po glasu sodeč, vodnik takole tiho spregovoril: „Ne izdaj me, tovariš Križnev.“ Ta pa se je tiho zasmejal. „Tovariši so, kakor pravijo, ostali za frontno črto, jaz pa zate nisem tovariš in ti me nikakor ne prosi, vseeno bom pokazal nate. Vsak ima samega sebe najrajši.“

Obmolknila sta, mene pa je ob takšni podlosti spreletel srh. „Ne“, sem pomislil, „ne bom ti dopustil, pasji sin, da bi izdal svojega komandirja! Ti, kot sem tu, ne boš odšel iz te cerkve in potegnili te bomo ven za noge samo mrtvega!“ Komaj, komaj se je zasvitalo in vidim: poleg mene leži na hrbtu brkati fant, roke je podložil pod glavo, a ob njem sedi z objemiti koleni v sami spodnji rubaški tako mršav, toponos fantiček, ki je bil vse blede. „No“, pomislil, „tale dečko ne bo kos temu tolstemu skonjenemu konju. Pokončati ga bom moral jaz.“

Sunil sem ga z roko in šepetaje vprašal: „Si ti, vodnik?“ Ničesar ni odgovoril, samo z glavo je prikimal. „Ali te ta hoče izdati?“ in pokazal sem na ležčega fanta. Prikimal je z glavo. „No, rečem ti, drži ga za noge, da ne bo brcal. Bolj urno!“ in sam sem skočil na tega fanta in moji prsti so otrpnili na njegovem goltancu. Niti zaključiti ni mogel. Pridržal sem ga nekaj minut pod sabo, potem pa sem vstal. Končano je bilo z izdajavcem in jezik mu je mollel ven po sebo.

Po vsem tem mi ni bilo dobro in strašno sem si želel, da bi si umil roke, kot bi ne bil zadavil človeka, temveč nekakšnega plazivca. Prvikrat v življenju sem ubil in še to našega... Toda, kakšen naš pa je to bil? Hujši je bil od tujca, izdajavec.

BRANKO ČOPIČ:

Oslovska leta

Bližal se je koncu že drugi dan bitke za Bihač.

Mesto, ležeče v dolini na obeh straneh Une, je na vseh straneh gorelo in se kadilo. Ustaši, ki so se umaknili proti središču mesta, so ponoči zažgali številne hiše, da bi razsvetlili okolico, po kateri so prodirali partizani. Bihač se je tresel od grmenja topov, eksplozij granat in bomb. Lajali so mitraljezi in prasketale puške. Od Preko-unja, s strani, kjer se dviga Grmeč, se je čulo vpitje Krajišnikov:

— Naprej, Druga Krajiška! Zdravo leto, dobra letina! —

Tudi jaz sem bil med Krajišniki. Prodirali smo iz predmestja proti velikemu lesenemu mostu na Uni. Z druge strani reke, z visoke bihaške Kule in s še višjega zvonika katoliške cerkve sta vztrajno tolkla po nas dva težka mitraljeza. Komandant brigade, črn od dima in oznojen, je vzdihoval:

— Le kdaj se bo prikazal Baja s protitankovskim topom, da zamašimo usta tistima dvema ragljama. Še oči si ne upaš odpreti zaradi njiju.

Maja, merilec protitankovskega topa, neustrašen in zajeten korenjak, je bil moj sošolec v nižjih razredih gimnazije. V prav temle Bihaču sva skupaj preživela štiri leta v dijaškem internatu dobrodelnega društva »Prosveta«. Tamle med starimi lesenimi hišami se dviga streha mojega ljubega internata, v katerem sem preživel toliko nepozabnih dni.

Okrog internata je še zlasti gosto. Poslopja stoje tik ob Uni. Med njimi in reko sta samo cesta in majhen cvetlični nasad pred internatom. Sovražni mitraljezi prašijo pred stavbo, krušijo drobce beleža in mehkega kamna »bihačita«, iz katerega je poslopje. Na širokem dvorišču pred glavnim vhodom leži že pet mrtvih partizanov. Neprevidno so jurišali in se skušali prebiti v stavbo, toda pokosili so jih rafali iz skritega mitraljeza na oni strani Une.

Baja je s svojim »kozlom« prišel šele pod večer. Tako je krstil svoj lahki protitankovski top, ker je pri vsakem strelu poskočil kot razposajen kozel. Pomeril je skozi cev v okroglo lino cerkvene zvonika, vdrl granato in sam sebi povelejal:

— Ogenj!

»Kozel« je oglušujoče zagrmel in poskočil. Komandant brigade, ki je gledal skozi daljnogled, je kliknil:

— Ih, točno skozi lino! Baja, hura!

Takoj nato je s polnim zadetkom utišal tudi mitraljez na trdnjavi Kuli in Druga Krajiška je jurišala preko dolgega mostu na reki.

— Jju-ju, naprej Druga Krajiška!

Med bobnenjem in šklepetanjem lesenih desk so se partizani vsuli čez most kot plaz, čeprav so po njem še rešetali zadnji mitraljezi in puške vaške obrambe. Čez pol ure so umolknili še poslednji strel. Bihač je bil osvobojen.

To je bilo petega novembra 1942. leta.

V mraku sem obstal pred poslopjem, ki ga že tako dolgo nisem bil videl, a sem ga poznal do zadnjega kotička. Internat je z razbitimi okni molčal mračen in pust. Nekoč pa je vrvel in bučal od hrusca, vrišča in neutrudnega tekanja.

In kje ste zdaj moji nekdanji tovariši? Kje si Krsto »Bolha«; Hamid »Rus«, Dule Dabić-Hajduk? Zakaj se ne oglasite staremu tovarišu? Nemalo kruha smo pojedli skupaj, pretrpeli morje kazni, napotepali se, naklepetali, naigrali. Kam ste šli, kakšne igre so vas zvabile, da me ne slišite?

Tišina. Nihče ne odgovori. Prerešetani, mračni in pusti internat molči.

In ta večer, petega novembra 1942, sem se pred zarušenim, izumrlim internatom zaklel, da bom nekega dne napisal najljubše spomine iz svojih dijaških let.

Tako torej pričujem...

(Nadaljevanje)

Do Dobrepolja

Skočimo tokrat malo proti Dobrepolju, kamor že precej časa nismo zašli! Takole malo službeno, malo mimogrede smo jo zadnjič mahnili v tiste kraje, preko Male gore in Strug. Bolj zgodaj je bilo, pa se nam ni ljubilo veliko govoriti, vendar je pogovor kmalu oživel — po zaslugi voznika Braneta. In o čem naj se človek pogovarja v udobnem avtomobilu, ko prijetno stegnen opazuje pusto pokrajino, odeto v mavrične jesenske barve, golo, od jutranje megle vlažno skalovje, tako zelo značilno za nerodovitno, a po svoje lepo Suho krajino?!

Spregovorili smo o ondotnih ljudeh, svojevrstnih, preprostih, a delovnih Suhokranjcih, ki so z vsem srcem navezani na svoje kamenje, na bomo zemljo, gmajne, skratka na svojo vedno suho Suho krajino. Res veliko volje je potrebne, da obstanejo na tej nerodovitni, skopo odmerjeni zemlji, ko se iz leta v leto borijo za skope pridelke. Koliko truda in koliko prečutih noči, ko stražijo jeseni pridelke pred divjadjo, in, seveda, koliko volje do življenja in ljubezni do te zemlje...

Iz megle se je izvila Struška dolina, njivice, ograde. Na levi se je temnila Mala gora, tu in tam zaradi odpadlega listja že precej »plešasta«. Skozi vas smo zapeljali, ne da bi ustavili in nadaljevali pot proti Kompoljam, veliki vasi, znani po izredno uspešnih živinorejcih. Žal so, kakor smo zvedeli, zadnje čase opustili vzrejo plemenske živine in pričeli gojiti pitano živino za zakol. Vsekakor bi bila precejšnja škoda, če bi popolnoma opustili vzrejo plemenske živine.

Videm. Središče Dobrepolske

doline. Najprej smo stopili v Kmetijsko zadrugo, vendar se uradne ure še niso pričele. Zadruga se je, odkar nas ni bilo v Dobrepolju, preselila v nove prostore, nad lepo, sodobno urejeno samopostrežno trgovino Špelca, ki je lahko v ponos vsem Dobrepoljcem. V njej dobi kupec vse, od zobne ščetke do sadja, igrač in divana...

— Upravnik bo prišel okrog pol devetih, so nam povedali, ker se bo udeležil pogreba oficirja-domačina, ki je izgubil življenje v prometni nesreči nekje v Makedoniji. Tudi mi smo stopili na pokopališče, kjer se je zbralo res veliko ljudi, mrtvemu tovarišu pa so izkazali zadnjo čast tudi pripadniki ribniškega garnizona.

Potem smo stopili v (baje edino) gostilno. Ljudje menda z njo niso kdo ve kako zadovoljni, ker si, kakor so nam povedali, gostilničar in gostilničarka mista preveč na roke in si včasih celo skočita v lase (zlobnež bi morda našel potrditev tega že v razbitem kamnitem pragu — čeprav je to le znamenje rekonstrukcije lokala!). Pa naj bo že tako ali tako, postreženi smo bili hitro in solidno, za nameček pa smo lahko prislunili zanimivim pogovorom nekaj zgodnjih pivcev, ki so zaključevali mesec varnosti v prometu (dva sta bila železničarja!) in se pripravljali na bližajoči se mesec boja proti alkoholizmu (»Zato pa, bratje, pijmo ga...«).

Nazadnje sem, takole mimogrede, skočil še na krajevni urad do matičarke, ki je potožila, da zadnje čase bolj malo pridemo k njim, odkar so pod grosupeljsko občino. Ko pa sem jo vprašal po novicah, je dejala, da pri njih ni nič novega... no, da, da se pri-

pravljajo na razpravo o novi ustavi, občinski statut so pa že dobili.

Ustavili smo se še na železniški postaji, si ogledali novo postajno poslopje, ki bo kmalu gotovo.

Sodobno urejena samopostrežna trgovina »Špelca« v Dobrepolju

»Polir« je povedal, da bodo v kratkem končali in da bodo poslovni prostori vseljivi v enem mesecu. V nadstropju bodo tudi stanovanja. Če bi imeli denar, bi bilo lahko že vse končano. Grad-

nja nove postaje, ki jo gradi grosupeljsko gradbeno podjetje, bo stala dobrih trideset milijonov dinarjev.

In še Apnenica. Letos so dogradili novo peč in napeljali železni-

Gradnja stolpičev

V Ribnici so najprej hoteli zgraditi stolpnico z desetimi nadstropji, nato pa so se premislili: »razpolovili« so jo in dobili iz nje dva petnadstropna stolpiča, ki ju Gradbenik gradi za ObLO oz. INLES. Zidarji so pri občinskem stolpiču prišli že do drugega nadstropja. Praviijo, da mora biti letos pod streho! Gradnja sicer ne napreduje ravno prehitro, vendar upajmo, da bo tako. Za drugi stolpič so temelji skopani, v kratkem pa bodo tudi sem prišli zidarji.

Cesta na Travno goro

Cesta preko Zadolja v Veliko goro je že dograjena, zgraditi je treba le še okrog 800 metrov dolg odcep do Travne gore. Odcep bo (če bo šlo po sreči) v surovem stanju zgrajen že letos, dokončno pa ga bodo uredili spomladi. Če bo vreme ugodno, bodo to opravili mogoče že pozimi. Tako bo omogočen veliko ugodnejši dostop k priljubljeni izletniški točki — Travnici gori iz Ribnice ali iz Jelenovega žleba.

ZANIMIV SPIS NAŠEGA JOZETA SEŠKA, KI JE BIL OBJAVLJEN V 280. ŠTEV. JUTRA 1. DEC. 1939. LETA. TOV. GIZELI SEŠKO, KI NAM JE ČLANEK ODSTOPILA ZA OBJAVO. SE NAJTOPLEJE ZAHVALJUJEMO.

Kočevska je znana po svojih loviščih, ki so še pred leti vabila lovske družbe iz raznih slovenskih in tudi tujih krajev na hrupne brakade. Teh zdaj ni več, lovne šče pa so že vedno tu in lovskega plena tudi še ni zmanjkalo. Zato se poleg domačih lovcev pada na prežo še marsikak tuj ljubitelj lova celo iz sosednjih držav.

Lov na Kočevskem ni več to, kar je bil, močno se je vse spremenilo. Zato pa tembolj procveta naš »ilegalni« lov, ki kljub vsem strogim paragrafom ni in tudi ne bo izumrl. Skoraj v vsaki kočevski vasi imate enega ali običajno tudi več divjih lovcev. V posamezni vasi vedo drug za drugega, a si tega med seboj ne povedo, ker so si konkurenti. Kočevjarji pravijo divjemu lovcu »rapšic«.

Kočevski divji lovci ne hodijo v tuja lovišča zgolj iz lovske strasti, temveč bolj iz gmotnih ozirov. Pri nas ni tistega »divjega lovca«, kakršnega nam je predstavil Finžgar in kakršen živi zlasti na Gorenjskem v ljudski domišljiji. Kočevski »rapšic« so bolj »fretarji«, ki jim ne gre za velika dejanja in lovske korifeje, temveč zgolj za meso in kožo divjačine. Pri svojem poslu prihajajo včasih hudo navzkriž z lovskimi zakupniki in paragrafi. Marsikdo je že svoje odsedel, a marsikak lovec se tudi

ne upa ob vsakem času v svoje lovišče. Divji-lovec ima dober nos in ve za čas, kadar prihaja zakupnik, tako da se izogne neprijetnemu srečanju. Pogosto se pa zakoniti lovec sam rajši umakne in jo odkuri na nasprotno stran, če zavoha opasnega »divjega«, ki pozna v gozdu vsako stezico, da, skoraj vsako drevo.

Divji lovec strelja vse, kar mu pride pod puško. Običajno se sploh ne ozira na čas, ko velja lovska prepoved. Med divjačino izbira ono z užitnim mesom ali dragoceno kožo. Največja brez-

Tudi sicer napravi divji lovec dosti škode. Ustrelil srno, jo spravi, pa je ne more neopazno prnesti domov, tako da brez koristi segnijo. Znan kočevski lovski zakupnik si je postavil v svojem lovišču na nekaterih drevesih udoben preže. Eno si je namestil le nekaj sto korakov od svoje lovske kočje. Še istega dne so mu divji lovci posekali bukev, na kateri jo je postavil, in to v času, ko je s svojim tovarišem spal v koči. Ko sta se zbudila, sta našla na podrto bukev. Pač skrajna drznost ali pa lahkomišelnost, ki bi lahko

lahko prodajaš?»

»I, prodajaš jih že lahko, samo imeti jih je treba. »Opilili« so me že za dvajset dni.«

Ni čudno, da so ga, ker ni bil posebno previden. Sam sem ga že srečal v gozdu s precej široko suknjo, izpod katere je slučajno kukala cev puške. Drugače je pa »kunde«, gozd pozna bolj ko svojo sobo. Zlasti v čislih so pri njem kune zaradi njihove dragocene kože.

Lovski zakupniki pravijo, da se znebiš divjega lovca najlažje na ta način, da ga vzameš v službo. Potem ti postane zvest, da nihče tako. Pa bati se ti ga ni treba! Znan kočevski zakupnik je hodil pred kratkim po svojem lovišču, ko se mu pripodi pod noge pes. Bil je na sledi. Zakupnik, ne bodi len, počti psa. Zatem je pa spremljal smer svoje poti in jo mahnil čisto na drugo stran. Pa je korajžen možak!

Tako je s kočevskimi divjimi lovci. Marsikatero srno »poderejo« in marsikatero lisico ujamejo, pa sorazmerno zelo malo pridejo navzkriž s paragrafi. Izumrli ne bodo nikoli, ker imajo mnogi kljub koristi, ki jo iščejo, tudi nekaj lovske strasti v sebi. Te pa baje ne moreš na noben način zatajiti. Vse prej, samo lovske strasti ne!

Ker smo že pri lovu, naj omenimo, da je lovski zakupnik g. Tschinkel pred kratkim ustrelil v svojem lovišču blizu Dolenje vasi krasnega jelena. Bil je izredno lep primer in je vzbujal splošno občudovanje.

Divji lovci na Kočevskem

vestnost divjega lovca je nastavljanje zank. Nastavi ti jih celo vrsto, tako da pozabi na nekatere ali pa jih šele po dolgem času obide. Žival, ki se ujame v zanko, se muči v njej do smrti. Če se ne zaduši, pogine od gladi in prične gniti, ne da bi kdo kaj imel od nje. Spreten lovec takoj opazi zanko v gozdu, dočim gre naveden zemljan mimo nje, ne da bi jo opazil. Včasih postane zanka nevarna tudi človeku, ki ga lahko občutno rani. Zankar je med lovci zaradi svoje brezvestne krutosti posebno osovražen in gorje mu, če ga dobi pravi lovec v roké!

postala za storilce usodna, kajti pravi lovec je v takih primerih še posebno »krav pod kožo«.

Seveda ima divji lovec hude težave, preden konsumira svoj plen. Streljati je treba — strel se pa sliši. Nato je treba divjačino ponoči spraviti domov, kar pogosto ni tako enostavno. In nazadnje je treba meso previdno skuhati ali speči, da ne zavohajo nosovi zavidnih sosedov. Kože je treba spraviti v denar, kar pa ni posebno komplicirano. To mi je povedal znani »vildšic« z gornjega konca.

»Kako pa kaj s kožami, ali jih

Analiza gospodarskega poslovanja komun Kočevje in Ribnica

- Gospodarsko poslovanje je bilo meseca septembra na območju
- obeh komun zelo različno. Primerjava finančnih pokazateljev
- s preteklim mesecem nam daje sledečo sliko: Na območju ko-
- čevske komune je bilo gospodarsko poslovanje v septembru
- ter v primerjavi z avgustom zelo ugodno. Vnovčena realiza-
- cija od prodanega blaga in uslug je porasla za 19 odstotkov,
- materialni stroški za 10 odstotkov ter neto osebni dohodki
- za 2 odstotka.

V strukturi pokazateljev prevladujejo predvsem panoge industrije, kmetijstva, trgovine, gradbeništva itd. Čeprav so kumulativni pokazatelji v pravilnem medsebojnem sorazmerju, ugotavljamo, da zlasti v panogah industrije, obrti in kulturno socialne dejavnosti materialni stroški hitreje naraščajo kot pa vnovčena realizacija, kar je posledica nepravilne vnovčitve fakturirane realizacije. Opažamo, da se gospodarske organizacije ne držijo uredbe o zavarovanju sredstev iz naslova terjatev, to pa predvsem zaradi tega, ker se bojijo izgubiti poslovne partnerje. Posledice so seveda v tem, da gospodarskim organizacijam primanjkuje obratnih sredstev.

Na območju ribniške komune pa ugotavljamo, da je bilo gospodarsko poslovanje v primerjavi s preteklim mesecem precej slabše.

Tako je vnovčena realizacija porasla za 7 odstotkov, materialni stroški za 46 odstotkov, medtem ko so neto osebni dohodki ostali na isti višini kot v avgustu. Primerjava pokazateljev ni ugodna, ker materialni stroški prehitvevajo vnovčeno realizacijo ter kažejo tendenco zelo slabe vnovčitve realizacije in na eventualne prevelike zaloge materiala in surovin.

V devetih mesecih letošnjega leta so gospodarske organizacije v Kočevju ustvarile 8.417 milijonov vnovčene realizacije ali 23 odstotkov več kot v istem razdobju preteklega leta. Materialni stroški v znesku 5.192 milijonov so porasli za 20 odstotkov ter neto osebni dohodki v znesku 1.062 milijonov za 7 odstotkov. Na nizek porast neto osebnih dohodkov je vplivalo dejstvo, da se je v primerjavi s preteklim letom zmanjšalo število zaposlenih za ca 10 odstotkov.

V strukturi vnovčene realizacije prevladujejo sledeče panoge in sicer: industrija s 35 odstotki, kmetijstvo s 27 odstotki, trgovina s 16 odstotki, sledijo na nanoge: gradbeništvo, promet, obrt, gostinstvo itd.

Nesorazmerje med vnovčeno realizacijo in materialnimi stroški opazimo zlasti v panogi industrije, kjer je vnovčena realizacija porasla za 24 odstotkov, materialni stroški pa za 36 odstotkov. V gradbeništvu je vnovčena realizacija porasla za 16 odstotkov, materialni stroški za 30 odstotkov. V ostalih panogah pa so materialni stroški višji od vnovčene realizacije in sicer v kulturno socialni dejavnosti za 17 odstotkov in prometu za 6 odstotkov.

Porast neto osebnih dohodkov nad doseženo vnovčeno realizacijo opazimo še v posameznih stro-

kah in to v kovinski, tekstilni, grafični in tobačni stroki.

Na območju ribniške komune je bilo gospodarsko poslovanje v devetih mesecih letošnjega leta nekoliko slabše in sicer zaradi tega, ker materialni stroški prehitvevajo vnovčeno realizacijo.

Vnovčena realizacija v znesku 2.934 milijonov je v primerjavi s preteklim letom porasla za 4 odstotke, pri tem pa so materialni stroški porasli za 13 odstotkov ter ta dva pokazatelja nista v pravilnem medsebojnem sorazmerju. Pri neto osebnih dohodkih opazimo padec za 9 odstotkov, kar je posledica zmanjšanja števila zaposlenih.

V strukturi vnovčene realizacije ima največjo udeležbo industrija s 37 odstotki, kmetijstvo s 27 odstotki, trgovina z 20 odstotki, sledijo pa panogi obrti in gostinstva. V skoraj enakem sorazmerju so udeleženi tudi materialni stroški in neto osebni dohodki.

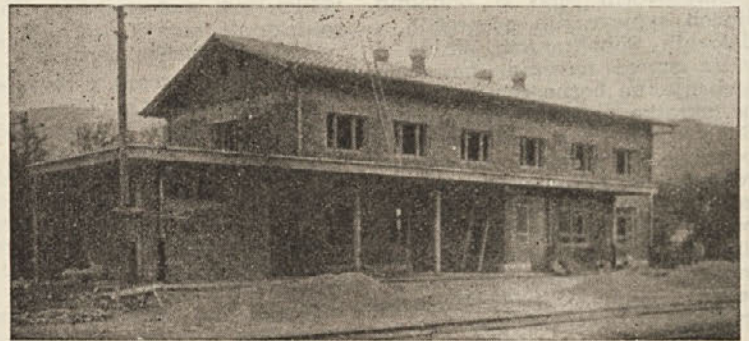
Med posameznimi koristniki družbenega premoženja opazimo, da so neto osebni dohodki višji od vnovčene realizacije pri gospodarskih organizacijah KZ Loški potok za 32 odstotkov, KZ Ribnica za 25 odstotkov, KZ Sodražica za 46 odstotkov, Trgovskem podjetju Travnica gora Sodražica za 2 odstotka, Trgovskem podjetju Loški potok za 4 odstotke, Gostinstvu Ribnica in Sodražica za 8 odstotkov, Pletilnici

žičnih mrež Sodražica za 4 odstotke in Pekariji Sodražica za 10 odstotkov.

- Iz pokazateljev je razvidno,
- da so gospodarske organizacije
- je v Kočevju poslovale mnogo
- boljše kot pa ribniške ter bo-

- do slednje morale posvetiti
- zlasti izterjavi kupcev nekoli-
- ko več pozornosti. Z ozirom
- na ugodne vremenske razmere
- se tudi v mesecu oktobru pri-
- čakuje dobrih poslovnih re-
- zultatov.

G. Čarman

Poslovni prostori žel. postaje Dobropolje bodo kmalu vseljivi

V petih letih se je število učencev povečalo za 22 oddelkov

Na seji šolskega odbora šole J. Šeška v Kočevju, ki je bila 19. oktobra, so obravnavali vrsto problemov. Največji problem so prostori, ker število učencev raste iz leta v leto. Letos je morala šola iz svojega šolskega okoliša odstopiti 130 učencev šoli M. Bračiča, ker jih niso mogli vseh sprejeti.

Šola v popoldanskem času uporablja vse učilnice gimnazije, ki so dopoldne zasedene z dijaki. Število dijakov na gimnaziji ravno tako narašča iz leta v leto in bo kmalu imela že 9 do 10 oddelkov; pred leti je imela samo štiri. Šola

J. Šeška ima sedaj 20 oddelkov, 7 dopoldne in 13 popoldne. Obe šoli, tako J. Šeška in M. Bračiča, sta glede učilnic v težavah, saj se je število učencev od ustanovitve obeh osemletnih šol v letu 1958 povečalo za 22 oddelkov. Razumljivo je, da vse to poraja vrsto problemov za prosvetne delavce, učence in starejše, ker pouka ni mogoče tako organizirati, da bi se pričel za vse učence, pa naj bo to dopoldne ali popoldne, ob določenih urah. Zato je razumljivo, da ima mati, ki je v službi velike težave, če ima naprimer tri otroke, ki hodijo v šolo ob treh določenih urah. Prvi zjutraj ob osmi uri, drugi ob 12.15 in tretji ob 13.10!

Vse to kaže, da je potrebno misliti na gradnjo nove šole, ker število šoloobveznih otrok še vedno narašča. Šolski odbor je mnenja, da bi obe šoli izdelali analizo stanja in jo predložili občinski skupnosti, da bi pričeli graditi novo šolo.

Šolski odbor je poleg tega obravnaval še kadrovske, finančne in gospodarske zadeve šole. Šola gradi skupno z gimnazijo prostore za tehnično delavnico, dijaki in učenci so pri rušenju bivše tapetniške delavnice napravili veliko prostovoljnega dela, očistili so opeko in pripravili pesek. Uredili bodo tudi dvorišče in tako veliko prispevali pri gradnji.

- Pe -

Pošta do 29. novembra

Gradnja nove pošte v Ribnici se približuje koncu. Dela so pravzaprav v glavnem že končana, tako da bo odprta za Dan republike — 29. novembra. Poštari se bodo selili že nekaj dni prej. V novem poštnem splotju bo (kasneje) tudi nova avtomatična telefonska centrala.

Podružabljanje ni odvzem

Podružabljanje gozdne proizvodnje ne pomeni odvzem gozdov, kot si nekateri lastniki gozdov predstavljajo in kakor ponekod napačno tolmačijo celo zastopniki kmetijskih združenj. Cilj podružabljanja je le smotrnejše gospodarjenje z gozdovi, pa tudi boljše varstvo pred požari in raznimi boleznimi. Podružabljanje je nujno tudi zato, ker večina oskrbnikov, pa tudi nekateri lastniki gozdov, stremijo, kako bi gozd čimbolj izkoristili.

Na zadnji seji sveta za kmetijstvo in gozdarstvo pri občinskem ljudskem odboru v Kočevju so ugotovili, da je do slej največ napravila za podružabljanje kmetijska zadruga Kočevje. KZ je namreč že začela pridobivati prve kooperante, organi upravljanja zadruge pa so sklenili, da so vsi zaposleni v KZ obvezni pogodbeno sodelovati s KZ.

Svet je tudi sklenil predla-

gati ObLO, naj bi občino razdelili na tri sektorje, v katerih bi opravljala podružabljanje gozdne proizvodnje oba posestva in kmetijska zadruga.

Naslednji sklep je bil, naj bi kmetijske gospodarske organizacije čimprej navezale stike z lastniki gozdov, se pravi, naj bi čimprej sklicale sestance, na katere pa naj bi povabile tudi zastopnike SZDL in ljudskega odbora.

Svet je sklenil predlagati ObLO, naj bi kmetijske gospodarske organizacije prevzele v upravljanje in gospodarjenje (ne v last!) gozdove, katerih lastniki ne živijo tu (ampak celo v drugih državah) in katerih oskrbniki gospodarijo z gozdom slabo ali pa ne podpisujejo pogodbenega sodelovanja. Lastnika gozda je treba predhodno opozoriti, v čem se kaže slabo gospodarjenje.

(jp)

Kočevski ribiči dobe del Kolpe

Kočevska ribiška družina bi dobila v upravljanje 6 km Kolpe od Vrta do Dola, oziroma 40 ha vodne površine pod pogojem, da vложи že v prihodnjem letu 14.000 mladice lipana, 3000 mladice sulca in 3000 mladice potočne postrvi, kar bi veljalo preko 800.000 dinarjev. Skupno z ostalimi stroški (sem spada predvsem čuvajska služba) pa bi imela ribiška družina za preko milijon 300.000 dinarjev stroškov.

Ribiči so sklenili, da bi ta del Kolpe prevzeli v upravljanje, vendar vseh stroškov ne bodo mogli kriti sami. Del stroškov bi krili s prodajo ribolovnih dovolilnic za Kolpo, stroške čuvajske službe pa tako, da bi dali čuvajema brezplačni ribolovnici. Hkrati bi opravljali čuvajsko službo še vsi ostali člani ribiške

družine, ki bi lovili v Kolpi. Po izračunu pa bi ribiči potrebovali še nad 400.000 dinarjev za vlaganje zaroda. Za to vsoto so zaprosili ObLO. Svet za kmetijstvo in gozdarstvo je na zadnji seji o tej prošnji že razpravljalo in jo sklenilo podpreti, ko bo ObLO razpravljalo o dodelitvi dotacij.

Del Kolpe od Vrta do Dola ne

bi bil pomemben samo za kočevske ribiče, ampak tudi za ribiški turizem, domači in tujski. Turiisti, ki bodo prihajali v camping pri Dolu (ki bo predvidoma prihodnje leto dokončno urejen), se ne bodo samo kopali, ampak bodo tudi ribarili. Tako ta del

Kolpe ne bo prispeval samo k rekreaciji naših delovnih ljudi, ampak bo čez leta predvidoma tudi ne samo kril svoje stroške, temveč celo donasal.

Ribiči so na sestanku tudi sklenili, da bodo zaključili sprejemanje novih članov v družino 1. decembra, po 15. decembru pa ne bodo članom več izdajali dovolilnic, kakor tudi ne bodo sprejemali naročil za »Ribičar«.

Rokomet - Ribnica : Kočevje 30 : 15

V predzadnjem kolu rokometne lige sta se 21. oktobra srečali na igrišču v Ribnici moštvi kočevskega Partizana in domačini. Tekma je bila v začetku enakovredna, toda v nadaljevanju se je pokazala premoč Ribničanov, ki so potem z lahkoto nadigrali nasprotnika z veliko razliko golov.

V prvem polčasu so kočevski igralci napravili veliko lepih akcij, kar pa ne moremo trditi za drugi polčas.

Po neuspehih z ekipama Grosuplja in Stične so ribniški igralci zabeležili zmago s Kočevjem z lahkoto, vendar kljub temu nekateri menijo, da bi ligo zapu-

stili, ker ni več mogoče doseči prvega mesta. Taki nazori nika-kor niso športni in bi jih bilo treba odpraviti! Res je, da se nekateri ribniški igralci ne zavedajo svojih dolžnosti in ne prihajajo na odločilne tekme. Take bi morali črtati iz društva in poiskati mlade igravce, ki bi igrali z voljo in požrtvovalnostjo. Seveda pa bi jim morali še pomagati starejši.

Napačno pa bi bilo, če bi dopustili, da bi po tako dobro začrtani poti pustili, da bi ribniški rokomet propadel. Zakaj naj bi Ribnica izgubila zaradi nekaterih malomarnežev še poslednjo športno panogo? M. Mate

Kovinar - prvak borbenih iger

Pred kratkim je bilo končano prvenstvo v borbenih igrah za leto 1962, v katerem je sodelovalo skupaj 10 ekip. Prvo mesto je zasedlo sicer pa s precejšnjo me-sor sreče, osvojila sekcija Kovinarja (Inkop-Kovinar), ki je do konca tekmovanja zbrala največ točk in kegljev. Zanimivo pri tem tekmovanju je bilo, da so favoriti za prvo mesto izgubljali srečanja s slabšimi moštvi. Tako je n. pr. ženska sekcija premagala sekcijo Merkurja in ObLO, ki sta si s tem porazom pripravili boljši plama na lestevici.

Skupaj je bilo odigranih 90 tekem, v katere so kegljači in tudi sodniki vložili veliko truda in

prostega časa. Tekme so bile v redu odigrane in ni bilo nobenih pritožb nad tekmovavno komisijo. To dokazuje, da so naši kegljači disciplinirani športniki, ki ne poznajo športnih izpadov, pa čeprav so tekme izgubljali s slabšimi ekipami.

Dokončna lestevica:

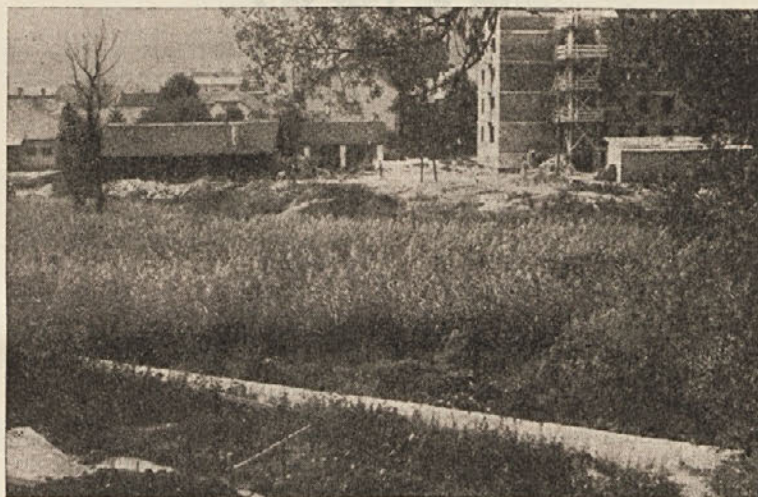
Kovinar	18	13	0	5	26	5286
KGP	18	13	0	5	26	4696
Komet	18	11	0	7	22	5346
Zidar	18	11	0	7	22	5213
Merkur	18	11	0	7	22	5123
Rog	18	10	0	8	20	5183
ObLO	18	10	0	8	20	5105
Zenske	18	5	0	13	10	4421
Itas	18	5	0	13	10	2537
Upokoj.	18	2	0	16	4	4996

Vključitev v tekmovanje

(D. V.) — Na zadnji seji krajevnih organizacij SZDL Kočevje so sprejeli sklep, da se krajevna organizacija vključi v tekmovanje, ki ga je razpisal Občinski odbor SZDL Kočevje in bo predvidoma trajalo do 15. oktobra prihodnjega leta. Glede na priprave na letne konference krajevnih organizacij SZDL so sklenili, da bo ta predvidoma v drugi polovici novembra.

Predavanje o TBC

(J. Š.) Predgrad — 14. oktobra je bilo v dvorani združenega doma predavanje o različnih boleznih, predvsem o tuberkulozi. Predavali so tovariši iz Kočevja Franc Zadnik, Janez Trojan in tajnica RK ter medicinska sestra iz Predgrada. Po predavanju so predvajali tudi film o tuberkulozi in alkoholizmu. Številno občinstvo je z velikim zanimanjem sledilo izvajanjem predavateljev.

Za staro Kemično tovarno v Kočevju je — kot pravijo Kočevjarji — prava džungla. Na močvirnem zemljišču raste visoka trava in teče voda, razen tega pa so tu nametani tudi različni odpadki. »Džunglo« bo zasipala s svojimi odpadki v približno dveh letih Kemična tovarna, nato pa bodo to področje predvidoma uredili v park.

Križem po sejmu elektronike

Od 13. do 21. oktobra je bil v Ljubljani sejem sodobne elektronike. Razstavljalo je več domačih in tujih podjetij vse od najmanjših elektronk do zelo zamotanih elektronskih računalnikov, strojev, osciloskopov in ne nazadnje — v ameriškem paviljonu — umetnih satelitov.

ELEKTRONSKI SVETOVAVEC ZA DOPUST

Zelo veliko pozornost obiskovalcev sejma je pritegnil sodobno opremljen paviljon domače Iskre, ki po licenci nemške tovarne Zuse izdeluje elektronske računske stroje ZUSE Z 23, ki vam v pol minute izračunajo, kje v Sloveniji je najbolj primeren kraj za vaše letovanje. Izpolniti morate le karton, na katerem piše, kako daleč od Ljubljane bi radi letovali, potem vrsto turističnega kraja (gorski, zdravilišče, obmorski), velikost turističnega kraja (manjši, srednji, večji), zanimanje za šport (kopanje, izleti, smučanje), druge posebne želje (mir, družabnost, prireditve) in željo po kom-fortu (enostavno, srednje, prvovrstno). Kar bi vam odgovarjalo,

prečrtajte in potem vam da stroj točen odgovor.

UČI SE ZEMLJEPISA!

Pri izpolnjevanju obrazca za elektronski računalni stroj sem se odločil za oddaljenost od Ljubljane 100 km, za obmorski kraj, seveda naj bi bil srednji, moj po-čitniški šport naj bi bilo kopanje, druge želje pa sem navedel še: družabnost in enostaven komfort. Elektronski svetovavec mi je odgovoril: »Potujte v Izolo. Prijetno potovanje vam želi vaš svetovavec ZUSE Z 23.«

Zanimiv odgovor pa je dobil obiskovalec pred menoj. Napisal je, da bi rad letoval 50 km od Ljubljane v obmorskem kraju. Do sedaj pa še ni odkrit noben tak kraj 50 km od Ljubljane, saj bi ga prav gotovo Ljubljanci po-

leti pojedli z vso slano vodo vred. ZUSE je obiskovalcu odgovoril: »Bolje je, da ostanete doma, kajti za vas ni turističnega kraja in se učite zemljepisa!« Presenečeni obiskovalec je spravlil listek v žep in zapustil paviljon.

EPISKOPSKI TOVARNE TOS

Zanimiv je tudi ogled angleškega paviljona, kjer razstavlja tovarna Marconi. Moderni osciloskopi so za nas navadne ljudi sicer zamotana stvar, toda prijazni Angleži in prevajavec sta vas hitro seznanila z nameni teh strojev. Tu so delili tudi prospekte, katere pa si težko dobil pri domačih razstavljalcih.

Marsikatero šolo so zanimali episkopski in episkopi, izdelki tovarne TOS iz Ljubljane. Najmanjši episkop stane okoli 100.000 dinarjev, epidiaskop pa 210.000 dinarjev. Zanimal sem se še, če imajo šole pri nakupu kaj popusta, a ni vedel nihče odgovora.

NAJVEČJE ZANIMANJE ZA AMERIŠKI PAVILJON

Ameriški paviljon je bil v po-

sebni zgradbi. V njem so prikazovali predvsem razvitost prometa v njihovi državi. Videli smo sodobne avtomobile za prevažanje goriv, moderne osebne cestne ladje, avtomobile za sezonske delavce in drugo.

Posebno pa je pritegnila pozornost obiskovalcev shema velike rakete, s katero je poletel Glenn v vesolje. Na razstavnem prostoru so predvajali tudi filme o Glen-novem poletu.

*

Še bi lahko pisal o razstavljenih predmetih, vendar mi prostor ne dopušta. Pridružil pa se besedam podpredsednika Zveznega izvršnega sveta Edvarda Kardelja, ki je tudi obiskal sejem in dejal, da smo na področju elektronike in avtomatizacije že sposobni, da stopimo na lastne noge. Potrebno pa je, da naši zvezni in republiški organi posvetijo večjo pozornost tem problemom in vložijo večja sredstva za razvoj znanstvenoraziskovalnega dela.

M. Mate

ta teden za vas

KOČEVJE

V Novem mestu je rodila Lavrič Katarina iz Kočevja, Roška cesta 37 — deklico.

Umrli je Fink Rihard, upokojenec iz Šalke vasi 4, star 52 let.

RIBNICA

Poročila sta se Lesar Franc, delavec iz Sušja 29 in Zadnik Marija, snažilka iz Dolenjih Lazov 5.

Rodila je Tanko Darinka, delavka iz Nemške vasi 52 — deklico.

LOŠKI POTOK

Rodila je Debeljak Marija, gošpodinja s Hriba 43 — dečka.

DRAGA

Rodili sta: Draganjac Helena, delavka iz Drage 22 — dečka; Trdan Nada, delavka iz Črnega potoka 3 — deklico.

KOSTEL

Umrli je Curel Neža, prežitekarka iz Ajblja 9, stara 79 let.

DOLENJA VAS

Umrli je: Bojc Karol, kmetovavec iz Prigorice 50, star 77 let.

PRODAM

Prodajam štedilnik »Goran« v dobrem stanju. Breg št. 17.

TEČAJ DU

Delavska univerza Kočevje bo organizirala tečaj slovenskega jezika. Tečaj je namenjen vsem, ki pri svojem delu uporabljajo knjižni jezik. Na tečaju bodo slušatelji obdelali tudi tehniko pisanja raznih zapisnikov. Prijave sprejemamo do 10. novembra tega leta.

Delavska univerza Kočevje

KINO

KOČEVJE: 26. do 28. oktobra francoski barvni film »Njeno življenje«, 28. oktobra matinee jugoslovanskega barvnega filma »Od Schwarzwalda do Črnega morja«, 29. in 30. oktobra nemški film »Nürnberški proces«, 31. oktobra do 1. novembra ameriški barvni film »Davy Crockett«.

RUDNIK: 27. in 28. oktobra češki film »Alibi ni dovoljen«, 3. in 4. novembra romunski barvni film »Darclee«.

RIBNICA: 27. in 28. oktobra italijanski film »Mladoletnice«, 3. in 4. novembra italijanski film »Krošnjariji«.

SODRAŽICA: 27. in 28. oktobra domači film »Ples v dežju«, 3. in 4. novembra sovjetski film »Maščevavec Klor Ogli«.

PONIKVE: 1. novembra nemški film »Roman ginekologa«.

STARA CERKEV: 27. in 28. okt. ameriški film »Vremena«, 3. in 4. novembra ameriški film »Povabilo na ples«.

LOŠKI POTOK: 28. oktobra jugoslovanski film »Osmo vrata«, 4. novembra poljski film »Vlak«.

VELIKE LASČE: 1. in 2. novembra francoski barvni film »Tamango«.

PREDGRAD: 27. in 28. oktobra angleški film »Poplave strahu«, 3. in 4. novembra ameriški film »Pesek Iwo Jime«.

DOBREPOLJE: 27. in 28. oktobra ameriški barvni film »Čas življenja in čas smrti«, 31. oktobra nemški film »Roman ginekologa«, 3. in 4. novembra ameriški barvni CS film »V 80 dneh okoli sveta«.

BROD NA KOLPI: 27. in 28. okt. ameriški film »Zlata trobenta«, 3. in 4. novembra češkoslovaški film »Nevarno odkritje«.

Spored RTV Ljubljana

Vsak dan: poročila ob 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 17.00, 19.30, 22.00. Pisan glasbeni spored od 5.00 do 8.00.

Sobota, 27. oktobra: 9.25 Dvajset minut ob glasbenem avtomatu — 10.55 Vsak dan nova popevka — 12.05 Kmetijski nasveti: vet. Erik Špiler: Borba proti kokošji kugi — 12.30 Spored Chopina — 13.30 Glasba za dober tek — 14.05 Mozartove koncertne skladbe — 14.35 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo — 17.05 Gremo v kino — 18.10 Operetni napevi — 20.00 Naš variete — 22.15 Oddaja za naše izseljence.

Nedelja, 28. oktobra: 8.00 Mladinska radijska igra »Sladkorna pravljica« — 9.05 Dopoldanski sestanek z zabavno glasbo — 10.00 Se pomnite, tovariši... — 10.30 Matineja komorne glasbe — 11.30 Nedeljska reportaža — 12.05 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo — 13.30 Za našo vas — 14.15 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo — 16.00 Humoreska tega tedna — 17.15 Radijska igra: »Avtomobili« — 18.30 Športna nedelja — 20.00 Izberite svojo melodijo — 22.15 Zabavni ansambli RTV Beograd.

Prihodnje leto boljša oskrba s krompirjem

(jp) — Kočevje potrebuje za ozimnico 250 ton krompirja. To količino bi se dalo pridelati na 20 do 25 ha. Svet za kmetijstvo in gozdarstvo je sklenil, naj bi to količino krompirja pridelali v domači občini in se tako izognili v bodoče vsem negotovostim.

oskrbo s krompirjem (ki so nastale letos zaradi slabe krompirjeve letine). KGP bo prihodnje leto že zasadilo s krompirjem predvidoma 10 do 15 ha. Predlagano je bilo tudi, naj bi svet za blagovni promet zadolžil »Trgo-

Uspešno delo poravnalnega sveta

(D. V.) — Konferenca o delu in nalogah poravnalnega sveta Kočevje, ki je bila sklicana na pobudo krajevne organizacije SZDL Kočevje in so se je udeležili zastopniki krajevne organizacije SZDL in obč. odbora SZDL, predsednik Okrajnega sodišča Kočevje Anton M. Savinšek, tajnik ObLO Kočevje in drugi, je pokazala, da je bilo delo poravnalnega sveta od njegove ustanovitve, to je od leta 1959, zelo uspešno. Svet je obravnaval v tem času 389 zadev in je v glavnem vse zadeve uspešno rešil. Navzlic uspešnemu reševanju zadev s tega področja so se člani sveta srečavali pri svojem delu z vrsto problemov, kot je pomanjkanje delovnih prostorov in finansiranje. Da bi se delo tako pomembnega družbenega organa še bolj uveljavilo, so bili sprejeti posamezni sklepi, ki jih bodo uresničili v prihodnjem obdobju. Udeleženci konference so tudi sprejeli sklep, naj tudi v bodoče deluje poravnavni svet v Kočevju za območje Stare cerkve, Poloma, Starega loga, Koprivnika, Mozlja, Livolda, Rudnika in Šalke vasi ter za mesto, kakor tudi za vse področne vasi. Mandatna doba sedanjim članom je potekla in zaradi tega bodo člani SZDL na krajevnih konferencah SZDL, ki bodo novembra, ali pa volivci na prvih zborih volivcev izvolili nove čla-

ne poravnalnega sveta, ki bo imel več senatov in okoli 20 članov.

IZ GRČARIC

(N. Č.) — Gasivsko društvo Grčarice šteje 36 članov. Od tega je 11 operativnih, 14 rezervnih, 10 podpornih in 1 častni član. Odbor šteje osem članov. V letošnjem letu so imeli že 7 sej, na katerih so obravnavali vsa važnejša vprašanja v društvu. Prilegniti bo treba tudi nove člane in pionirje, kajti za aktivnejše sodelovanje je nekaj članov že preostalo.

Da je društvo zelo aktivno je pokazalo tudi ocenjevanje prvega dela po gasivskih društvih, ki ga je izvedla občinska gasivska zveza Ribnica. Ocenjevanje je bilo v nedeljo, 14. t. m., in je od vseh dosegljivih izgubilo samo 14 točk. Tak rezultat je res pohvale vreden.

Težave pa so tudi v nabavi gasivskega materiala — predvsem cevi, ker ima društvena blagajna bolj malo denarja. Na pomoč jim je priskočil Gozdni obrat Grčarice, ki je društvu iz svoje gasivske rezerve sklada dodelil dotacijo v višini 60.000 din. Ta poteka je res velikodušna, za kar se gasivsko društvo Grčarice gozdnemu obratu najtopleje zahvaljuje.

Delo športne sekcije

Letošnje delo športne sekcije v Osilnici je ponovno potrdilo voljo mladine, da se udeležuje v športu, ki prodira tudi v te kraje. Tekmovanja na prostem so v glavnem že zaključena. Najpomembnejši je bil nogomet, ki je predvsem pionirjem prinesel precej zmag. Pionirski nogometni

turnir je prinesel dvojno slavo. Mostvi Osinice sta bili najboljši. Pionirjem bo treba v bodoče zagotoviti tekmovalne pogoje, saj imajo moštvi, žal pa so pri tem precejnejše težave z denarjem, saj športna sekcija nima ne denarja ne žog.

Pionirji so imeli tudi šahovski turnir in pokazalo se je, da imamo precej dobrih šahistov. Se najbolj se je uveljavil mladinec Kovač. — Jeseni in pozimi bo dovolj časa, da organiziramo turnirje v šahu in namiznem tenisu, če bomo le uspeli dobiti mizo za namizni tenis, ki nam jo obljublja občinska zveza za telesno vzgojo že od januarja.

Starejši člani tekmujejo tudi v streljanju s Pleščani in vedno zmagajo, čeprav smo brez športnega strelnega orožja. — Na področju po kurirskih stezah okrog Kočevja je letos prvič nastopila ekipa Osilnice...

Blíža se zima in pomisliti bo treba na smučarska tekmovanja, saj imamo lepe smučarske terene. Dokončati bi tudi morali urejevanje rokometnega igrišča. Seveda pa bi morali mladim športnikom pomagati starejši, vsaj z nasveti.

-ip

OTROCI NA IZLETU

(J. Š.) - Predzadnja nedeljo so šli učenci osnovne šole Predgrad na izlet na Kozice in Goli hrib. Z Golega hriba so lahko opazovali bližnjo in daljnjo okolico, Gorski Kotar in okolico Kočevja. Domov grede so se v Grajščici ustavili še v lovski koči in si ogledali podzemeljsko jamo s kapniki.

OBVESTILO

Obveščamo potrošnike električne energije na območju transformatorskih postaj Ribnica, Gorenja vas, Opekarna Ribnica, Jurjevica in Zlebič, da v nedeljo, dne 28. 10. 1962 od 7. do 14. ure ne bo električne energije.

Odjemavce prosimo, da ravnanje z električnimi napravami, kot da so pod napetostjo.

ELEKTRO KOČEVJE

»NOVICE«

Glasilo Socialistične zveze delovnega ljudstva občin Kočevje in Ribnica. Izdaja CZP »Kočevski tisk« Kočevje. Urejuje uredniški odbor. Odgovorni urednik France Grivec. Uredništvo in uprava: Kočevje, Ljubljanska 14/a. Telefon uprave in uredništva 389. Letna naročnina 800 din, polletna 400 din in jo je treba plačati vnaprej. Za inozemstvo 2000 din oziroma 3 ameriške dolarje. Tekoči račun 600-27-1-265 pri NB podružnica Kočevje